Juraj Červenák

HRADBA ZÁPADU

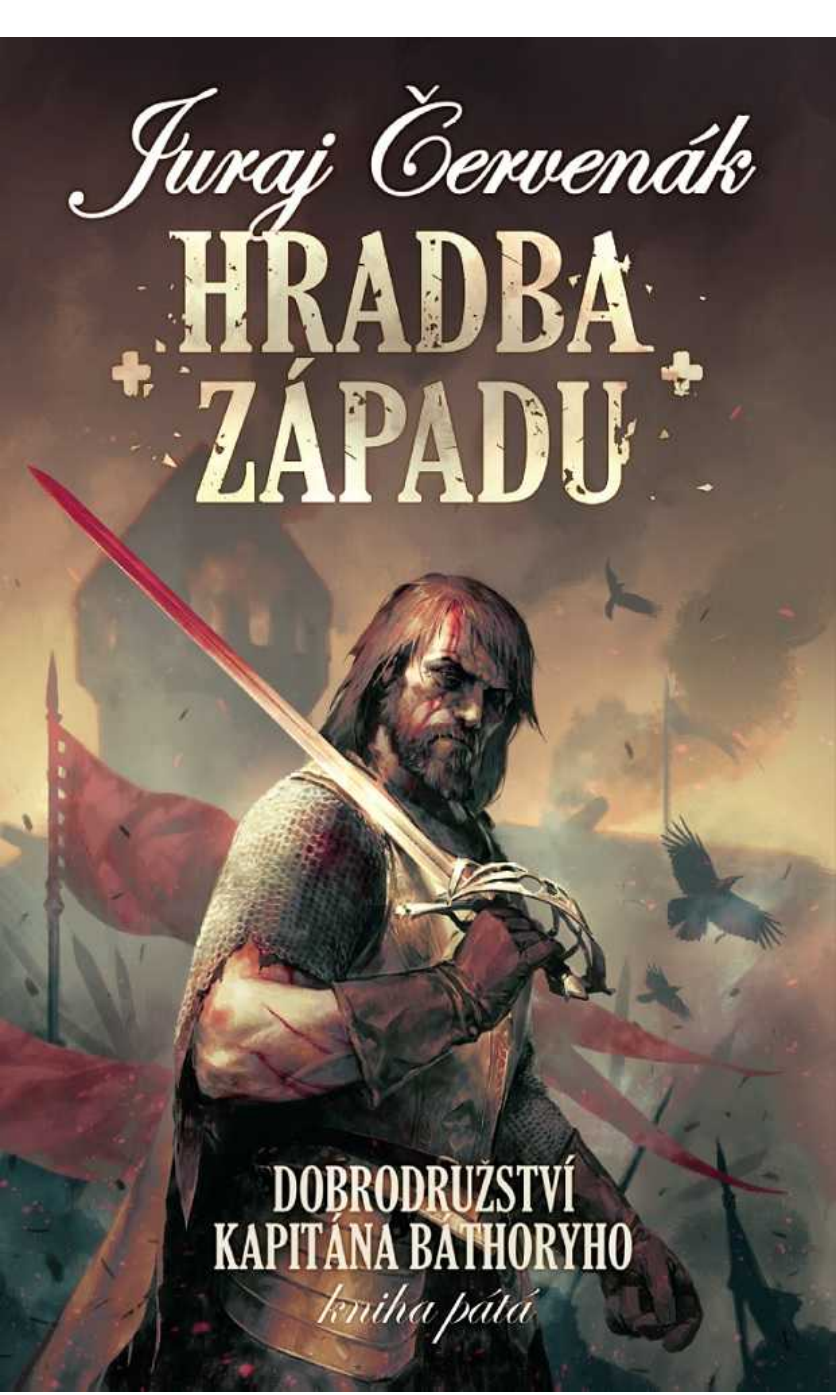

DOBRODRUŽSTVÍ KAPITÁNA BÁTHORYHO

kniha pátá

BROKILON

Juraj Červenák

HRADBA ZÁPADU

Copyright © 2018 by Juraj Červenák
Translation © 2018 by Robert Pilch
Cover, Illustrations & Map © 2018 by Michal Ivan
For Czech Edition © 2018 by Robert Pilch – Brokilon

ISBN 978-80-7456-442-0
ISBN PDF: 978-80-7456-443-7
ISBN ePub: 978-80-7456-444-4
ISBN Mobi: 978-80-7456-445-1

Juraj Červenák

HRADBA ZÁPADU

Dobrodružství kapitána Báthoryho, kniha pátá

Nakladatelství BROKILON
PRAHA
2018

DOBRODRUŽSTVÍ KAPITÁNA BÁTHORYHO

Na těchto stránkách vydáno jest svědectví o příhodách
neuvěřitelných, útrapách nesmírných i skutcích udatných,
jež podstoupil a vykonal slovutný rytíř a oficír
armády Jeho Veličenstva císaře Leopolda I.,
kapitán Kornelius Báthory.

Předkládáme ctěnému čtenáři dobrodružství
v krajích cizích i tuzemských, souboje s nepřáteli
pozemskými i pekelnými, hojnost střetnutí tajemných,
zrad mrzkých a ukrutností pohanských.
Stranou však nezůstanou ani vzplanutí milostná
či družnost mužná, která v nebezpečenstvích
nejednomu křesťanovi život zachrání.

Toto je svazek pátý, v němž náš hrdina
po boku mnoha chrabrých válečníků
na hradbách slavné pevnosti stojí a zlobě turecké čelí.
Srdce se mu chvěje obavou nikoli o život vlastní,
avšak o osud syna jediného, druha kozáckého
a dámy milované, neboť ti kdesi
ve válkou sužovaném kraji ztraceni zůstali.
Do hradeb újvárských buší silou zuřivou
děla pohanská, avšak nepřítel ještě zákeřnější
plíží se zákoutími tvrze – mocnosti pekelné,
po možnosti škodit, vraždit a celé obléhání zvrátit prahnoucí.
Čti a žasni, ctěný čtenáři, jak na proslulé Hradbě západu
o svět křesťanský boj proběhl
a nejeden život bohabojný
pod čepelí osmanskou vyhasl.

NOVÉ ZÁMKY – ÚJVÁR

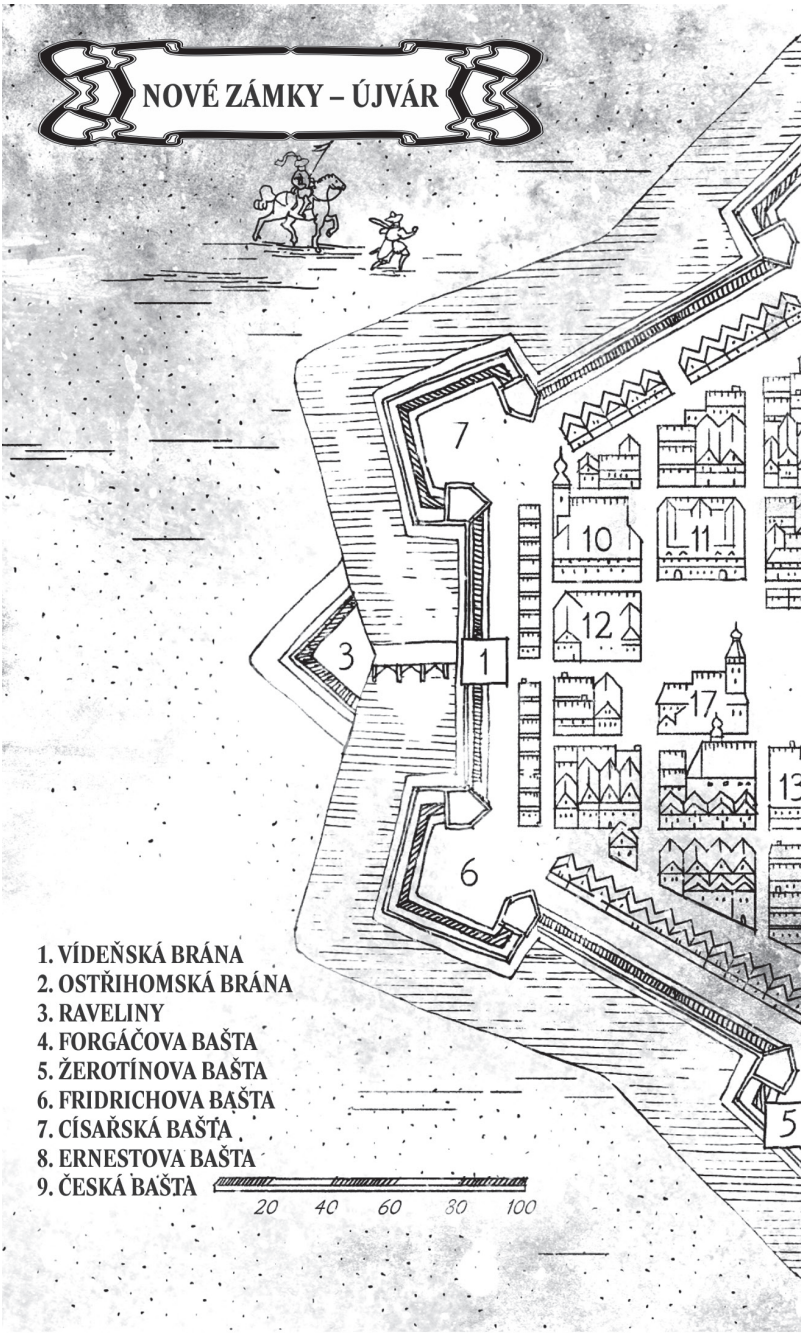

1. VÍDEŇSKÁ BRÁNA
2. OSTŘIHOMSKÁ BRÁNA
3. RAVELINY
4. FORGÁČOVA BAŠTA
5. ŽEROTÍNOVA BAŠTA
6. FRIDRICHOVA BAŠTA
7. CÍSAŘSKÁ BAŠTA
8. ERNESTOVA BAŠTA
9. ČESKÁ BAŠTA

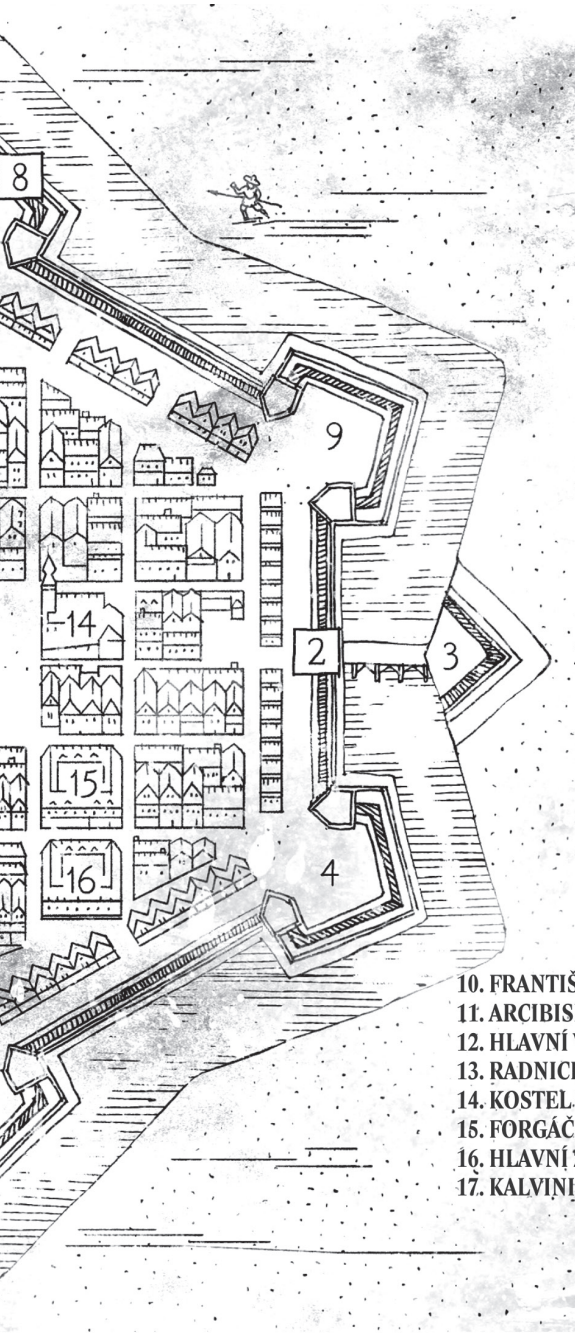

10. FRANTIŠKÁNSKÝ KLÁŠTER
11. ARCIBISKUPSKÝ PALÁC
12. HLAVNÍ VELITELSTVÍ
13. RADNICE
14. KOSTEL SV. VOJTĚCHA
15. FORGÁČŮV PALÁC
16. HLAVNÍ ZBROJNICE
17. KALVINISTICKÝ KOSTEL

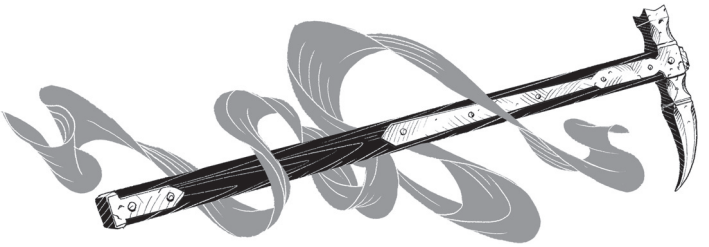

HLAVA PRVNÍ,

v níž se věští z oceli a zazní proroctví o velikém ohni. Stěpan Voronin zachytí stopu svého druha ve zbrani.

Pár jich zabili, hlavně hlupáky, kteří se postavili na odpor. Ostatní rozprášili po lese nebo nahnali do nedaleké řeky. Řehtali se jako pomatení, když proud podrazil mladé ženě nohy a vytrhl jí z náruče dítě, snad půlroční, a ostatní uprchlíci se za ním vrhali a snažili se ho chytit, přičemž sami padali do vody, cákali na všechny strany, topili se a žadonili o slitování.

Marně. Dítě zmizelo pod hladinou a už se neobjevilo. Jezdci na břehu usoudili, že zábava skončila, obrátili koně a vrátili se do zdupaného tábora, mezi stržené stany, narychlo opuštěné vozy, rozházené hadry a zkrvavená těla. Pár ubožáků se ještě hýbalo. Robustní surovec jménem Černek seskočil z koně a z poutka u sedla vytáhl fokoš na dlouhém topůrku. Tábor dobyli bez jediného výstřelu, tak proč teď plýtvat kulkami a střelným prachem? S ohavným úšklebkem na rtech se dal do práce.

Balčar, mladý kolohnát s nakrátko ostříhanými vlasy, si hlasitě odchrchlal.

„Cikáni. Ať mi nějaká učená hlava vysvětlí, k čemu Bůh stvořil tuhle sebranku. Po tváři země nechodí jiné plémě, které by bylo tak špinavé, líné a zbabělé."

„A co Židi?" namítl zjizvený Rareš a sklonil se, aby otřel čepel

šavle do ovčí houně, z níž trčely jen ruce a nohy – hlava se kamsi zakutálela.

„No jo, Židi," připustil Balčar. „Další chátra, co akorát roznáší nemoci a krade křesťanské děti. Ale ti aspoň nežijí tak divoce. Dokážou stavět opravdové domy. Dokonce chrámy! Jeden jsem viděl v Šoproni. Měli pro to bezbožné doupě jméno, ale už si na něho nevzpomenu…"

„Synagoga."

Otočili se za hlasem. Balčar namířil ukazováček na jezdkyni, která zastavila koně uprostřed tábora.

„To je to slovo."

Ileana Rónayová, kdysi manželka sedmihradského barona, dnes velitelka obávané žoldnéřské kumpanie, na sobě měla mužský oděv a výzbroj bohatší než leckterý z jejích poskoků. Zpod klobouku se širokou krempou jí na ramena padaly plavé kadeře. V šedých očích měla cosi nelidského, jakoby z dávných barbarských časů, ale to nebyl jediný důvod, proč se před ní třásli i turečtí spojenci a nazývali ji *Kanli-kurt* – Krvavá vlčice.

Sesedla z koně, upravila si kožený opasek, který jí společně se zelenou šerpou ovíjel štíhlý pas, a přešla k ohništi. Na trojnožce se houpal měděný kotel s očouzeným dnem; nějakým zázrakem se ho v té mele podařilo nepřevrhnout. Kouřilo se z něj a uvnitř cosi bublalo.

„Dorazili jsme právě na hostinu," vzala baronka dřevěnou vařečku a nabrala trochu hnědavé tekutiny s tajemnými kousky.

„Vezmeš to do úst, paní?" zašklebil se Balčar.

„Ty nemáš hlad?" odvětila a pofoukala obsah vařečky. Když takhle sešpulila rty, nejeden z nich si vzpomněl, že kdysi patřila k vyhlášeným sedmihradským krasavicím. Kde jsou ty časy?

„To tedy mám, paní, jako sirotek pod mostem," přiznal Balčar, „ale… u sta hromů, je to cikánský guláš! Čert ví, co do něj nakrájeli."

„Prý žerou psy," řekl Rareš.

Ileana po něm loupla očima. „No a co? Chceš mi tvrdit, že jsi nikdy nejedl psa?"

„No…" přešlápl znalec cikánských zvyků z nohy na nohu. „Možná že jo. Těžký je úděl potulného hajduka. Když jednoho na cestách postihne nouze…"

„Nouzi už jsme věru zažili," zavzpomínal Balčar. „A ne jednou. Jedli jsme leccos, pamatujete? Veverky, hady, žáby, slimáky…"

„Fuj, nepřipomínej mi to," odkašlal si Rareš. „Nejhorší byla ta polívka ze želv, které jsme nachytali v močálu u Košic."

„Náhodou, ta mi docela chutnala. Slyšel jsem, že někde považují želví vývar za panské jídlo."

„Je to pravda," potvrdila baronka. „Kdo nad ní ohrnuje nos, nezaslouží si ani vařeného psa."

Chlapi se postupně scházeli k ohništi a sledovali velitelku. V napjatém tichu nejdřív usrkla tekutinu a pak se zuby zmocnila hnědé hrudky. Se soustředěným výrazem ji sežvýkala, spolkla a pokrčila rameny.

„Obyčejné skopové. Staré, ale dali mu čas. Česnek, cibule, kroupy. Psy ani krysy necítím."

Znovu nabrala, pofoukala a usrkla. Nepospíchala. Zatímco jedla, nikdo z chlapů se ke kotli ani nepřiblížil. Takový byl zákon vlčí smečky – nejdříve se nasytí vůdce.

Po pěti vrchovatých vařečkách si Ileana otřela ústa rukávem kabátce a podala dřevěný nástroj Balčarovi. Chlapi se dychtivě nahrnuli ke kotli – mnozí už měli přichystány otlučené plechové hrnky a lžíce ohlazené tak, že se jejich ostrými okraji daly přeříznout krční tepny. Baronka ustoupila a rozhlédla se.

Na konci oblouku opsaného pozorným pohledem se zarazila a přimhouřila oči.

Ve stínu stromů na okraji tábora stál vůz. Už na první pohled byl jiný než ostatní – o něco delší, s bočnicemi přecházejícími do dřevěných stěn, nahoře nízká lomená stříška. Připomínal spíše kočár.

„Támhle," řekla Ileana.

Přestože nezvýšila hlas, chlapi se k ní otočili a srkání a mlaskání ustalo.

„Někdo tam je," dodala a vytáhla od opasku pistoli. „V tom bočním okýnku se něco pohnulo."

„Je třeba vyhnat ptáčka z houští," řekl Balčar a hodil vařečku do poloprázdného kotle.

„Radši opatrně," ozval se Rareš znovu varovným tónem. „Nevidíte ty čmáranice? Korálky, amulety? Dejte na mě, je to cikánské čarodějnictví. Ve voze bydlí čarodějnice nebo vědmák. Ať nás dobrý křesťanský Bůh chrání před pohanskými kouzly!"

Několik chlapů se pokřižovalo, Ileana jen zkřivila rty. Natáhla kohoutek pistole, z prachovnice nasypala malou dávku na pánvičku a vykročila k vozu.

„Počkej, paní," sykl Balčar a vytáhl z pobitého závěsníku u boku šavli. „Rareš má pravdu – nevíme, co se tam ukrývá. Nasypeme do vozu pár kulek, pak ho prohledáme."

„Jen to ne!" oponoval Rareš. „Jestli je tam zlý duch, střelba ho jen rozzuří. Ani cikánskou čarodějnici není dobré zabíjet. Padla by na nás kletba, do roka a do dne bychom pochcípali a ani pak bychom neměli klid, z každého z nás by se stal mulo!"

„Co je mulo?" zeptal se Černek. Květovaným šátkem strženým z poslední mrtvoly si utíral krev z hrotu fokoše.

„Odporný cikánský démon. Nemrtvý. Po nocích vstává z hrobu a obchází lidská obydlí. Když najde otevřené okno, vleze dovnitř a zaútočí na spáče. Živí se krví, hlavně panenskou."

„Vážně? Místo hnití v hrobě noční potulky a vysávání panen?" zamyslel se Černek. „Dovol, paní, půjdu první. Oddělám to, co je uvnitř, kletba nekletba."

Někteří se nervózně zachechtali. Ileana jen zavrtěla hlavou a přešla k zadní části vozu. Úzký vchod neměl dvířka, zakrýval ho malovaný závěs. Namířila na něj pistoli.

„Ty tam! Konec schovávání, viděla jsem tě. Nic na nás nezkoušej, jinak vůz zapálíme, a cokoli z něj vyskočí, pořádně osolíme olovem. Slyšíš?!"

„Slyším," odpověděl ženský hlas, mladistvý, ale s hlubokým nosovým přízvukem. „Nic zkoušet nebudu. Naše osudy jsou dané. Dnes tady nezemřeme. Ani já, ani ty. Ostatní... to se uvidí."

Žoldnéři šátrali po křížcích a ochranných talismanech. Rareš svíral v dlani malý kožený váček. Nosil v něm kost svatého Imricha ukradenou z relikviáře pobořeného kostela ve Stoličném Bělehradě.

Ileana hlavní pistole odhrnula plachtu.

Světlo z bočního okénka zápasilo s přítmím ve voze. Za stolem s černým ubrusem někdo seděl – havraní vlasy, třpytivé oči. Neznámá ukázala baronce prázdné dlaně.

„Nemám zbraň. Žádné triky."

Ileana zvedla nohu na kovové stupátko pod dvířky a rázně

vklouzla do vozu. Nízký strop ji přinutil sklonit se, což ji podráždilo – jako by se cikánce za stoleček klaněla. Rychlým pohledem pročesala prostor. Truhla, asi tři soudky, nějaké haraburdí, na šňůrách rozvěšené svazky sušených bylinek. Nikdo kromě tajemné ženy se tam neskrýval.

„Co jsi zač?“ namířila pistoli mezi zářící oči.

„Podle toho, co přesně tě zajímá…“

„Odpověz, proklatě! Nemám náladu na vytáčky a hádanky.“

„Říkají mi Žitavská Sibyla.“

„Žitavská Sibyla? Ty? Nic směšnějšího jsem v životě neslyšela.“

„Jen se směj, když máš náladu. Nevymyslela jsem si to sama.“

„Jak se jmenuješ doopravdy?“

„Křtěná jsem Erszébet. Alžběta, jak se říká v těchto končinách.“

„Erža,“ zasmála se Ileana syčivě a lépe se na ni podívala. Bylo jí nanejvýš dvacet let a na cikánku byla docela hezká, žádné hrubé rysy, šilhavé oči ani stopy po nemocích.

„Nejsi na věštkyni moc mladá?“

„Jak stará má být cikánská věštkyně?“

„Co já vím? Starší.“

„Jasnozřivost nepřichází s věkem. Neslyšela jsi, že nejjasnější vize mají dívky, které jsou ještě panny?“

„Ty jsi panna?“

„Kdepak. Pojď si sednout.“

„Proč? Chceš mi věštit?“

„Když mě o to požádáš…“

„Ani nápad. Nechci chytit vši.“

„Nejsem zavšivená.“

Baronka si odfrkla. „K čemu by mi byla věštba od hlupačky, která ani netušila, že přepadneme její tábor a pobijeme její soukmenovce?“

„S předtuchami je to těžké,“ povzdychla si Erža zvaná Sibyla. „Kdybych neustále viděla budoucnost, všechno, co přijde, brzy bych vzala do ruky dlouhý hřebík a vrazila si ho do lebky. Vidiny přicházejí, jen když je přivolám. Musím se soustředit, navázat spojení…“

„A právě dnes jsi měla volno. To je ale smůla!“

Další povzdech. „Měla jsem svrbění, že se něco stane, ale tohle jsem opravdu…“

„Takže ty venku jsme pobili kvůli tobě. Protože jsi mizerná věštkyně.“

„Ne. Zemřeli, protože jste vrahové.“

Ileana vycenila zuby. „To tedy jsme. Nejhorší, s jakými ses kdy setkala. Proč jsi neutekla s ostatními?“

„Ani nevím. Něco mě zadrželo.“

„Co?“

„Je těžké to pojmenovat.“

„Záhadný hlas ti přikázal zůstat?“

„Nebyl to hlas. Jen… cosi ve mně. Takové nutkání.“

„Nebojíš se, že tě zabijeme?“

„Už jsem ti to řekla – dnes nezemřu.“

„Jak to můžeš vědět, když jsi dnešek nepředpověděla?“

„Ale viděla jsem svou smrt. Přijde jindy a na jiném místě.“

Ileana došla ke stolečku a namířila pistoli tak zblízka, až se konec hlavně skoro dotýkal cikánčina nosu.

„Mám sto chutí dokázat ti, že se mýlíš.“

„Věřím. Ale neuděláš to.“

Ileana bříškem prstu pohladila spoušť. Cikánka se na ni nehybně dívala, ani nemrkla.

„Paní?“ ozval se Balčar pod okýnkem na boku vozu. „Všechno v pořádku?“

„V tom nejlepším,“ odvětila. „Jděte se najíst. Nakrmte a napojte koně, ať můžeme co nejdříve vyrazit.“

Muži venku šoupali nohama a něco mumlali. Žitavská Sibyla čekala. Baronka sklonila pistoli a posadila se na židli naproti ní.

„Aby tě trefil šlak. Dobře, vyvěšti mi. Kde máš křišťálovou kouli?“

„K čemu by mi byla?“

„A z čeho tedy věštíš? Karty, kuřecí vnitřnosti, krev ve vodě…“

„To jsou jen pomůcky. Všechno, co potřebuji, je tady,“ dotkla se ukazováčkem spánku, „a tady,“ položila si dlaň na srdce.

„Když to říkáš… tak začni. Nepotřebuji budoucnost, stačí, když uhádneš, kdo jsem.“

„Vím, kdo jsi, už jsem o tobě slyšela. Sedmihradská vlčice.“

„Jistě. Tak zkus něco, co neví každý druhý.“

„Podej mi ruku.“

„Aha, takže věštění z ruky.“

„Jen pitomec může věřit, že čáry na dlani určují lidský osud. Potřebuji se tě dotknout."

Ileana po krátkém váhání natáhla k cikánce levou ruku. Pravou pořád držela pistoli opřenou o hranu stolu.

„Ale varuji tě..."

„Neboj se, nemám svrab ani jinou nemoc. Kromě toho," Erža, zvaná Sibyla, vzala baročinu ruku a přivřela oči, „ty se nákazy bát nemusíš. Nezemřeš na nemoc."

„A jak tedy?"

Cikánka se zhluboka nadechla a pomalu vypustila vzduch. Chvíli seděla klidně, pak se její dech náhle zrychlil. Prudce otevřela oči, pustila ruku druhé ženy a trochu se odtáhla.

„Co je?" zašklebila se Ileana.

„Ty jsi... sídlí v tobě démon."

„I to ví každý druhý. Musíš se snažit víc."

„Ne, tohle o tobě nevědí. Proslavila ses krutostmi, máš na rukou krev mužů, žen i dětí. Zabíjíš bez výčitek svědomí, dokonce s potěšením. Ale tohle... je jiné. Opravdu je v tobě démon. Pila jsi vlčí mléko, abys porodila mužského následníka. O dítě jsi stejně přišla, protože ti ublížili. To všechno v tobě něco probudilo. Něco... ďábelského."

„Jenom omíláš povídačky, které o mně kolují. Že jsem vlkodlak, striga, moroika, že mě poslouchají noční šelmy. Ztrácím s tebou čas. Nejsi žádná Sibyla, jen obyčejná Erža, vychytralá šarlatánka, která žije v každém cikánském táboře. Zkus to ještě jednou. Ale varuji tě, jestli máš v úmyslu krmit mě otřepanými báchorkami, dopadne dnešek jinak, než jsi doufala."

Tmavé, a přece zářící oči sledovaly ruku položenou na černém ubrusu. Ileana významně posunula hlaveň pistole po okraji stolu. Erža se nadechla a vzala baročinu ruku do dlaní. Znovu zavřela oči a sklonila hlavu nad stolek. Dýchala zhluboka.

„Vidím tě, jak se plížíš městem," začala trochu ochraptělým hlasem. „Jsi jiná než dnes. Jsi to ty, ale zároveň je to někdo jiný..."

„Jak tomu mám rozumět?"

„Máš tvář jiného člověka."

„Jak by to bylo možné? Copak jsem někomu stáhla kůži z hlavy a přilepila ji na svoji?"

„Jsou v tom kouzla."

„Plácáš páté přes deváté. Co je to za město?“

„Má silné hradby a před nimi vodní příkop. Dvě brány. Rovné ulice, které se protínají na náměstí u dvou kostelů…“

„Újvár. Co tam dělám?“

„Schováváš se. Máš tajný plán. Pak… přijde oheň.“

„Oheň?“

„Prudký, ničivý, nenasytný. Ty jsi v něm.“

„Strašíš mě upálením?“ ušklíbla se Ileana. „Nic lepšího si nevymyslíš?“

„Není to hranice pro čarodějnice. Ty plameny… zahynou v nich i jiní. Veliká zkáza. Zdi pukají. Muži křičí a umírají v příšerných bolestech. A vidím… och, Matko Boží!“

„Co?“

„Je tam muž, kterého znám.“

„Kdo je to?“

„*Trádino*.“

„Co to znamená?“

„Jezdec. Rytíř. Takže je pořád naživu. On… už jsem se s ním setkala. Léčila jsem ho, když ho zabili.“

„Léčila jsi mrtvého? Zase žvaníš!“

„Jiný na jeho místě by zemřel, ale trádino přežil. Zázrakem. Vstoupila do něj svatá síla.“

Ileana se přestala usmívat. „Jak vypadá? Mladý, starý, tmavý, plavý…“

„Přibližně Kristova léta. Popelavé vlasy a vousy. Na hlavě má jizvu. Sama jsem tu ránu zašívala.“

Baronka seděla jako opařená. „Znáš jeho jméno?“

Cikánská Sibyla otevřela oči.

„Kornel.“

Baronka vytrhla dlaň z Eržiných rukou a druhou rukou zvedla pistoli.

„Co je to za trik?“ zavrčela. „Odkud víš, že ho znám? Byl tady?“

„Nepotkala jsem ho nejméně tři roky.“

„Tak jak můžeš vědět…“

„Chtěla jsi, abych ti věštila.“

„Cikánská strigo!“

Ženy na sebe upřeně hleděly. Ileana bojovala s pokušením zmáčknout spoušť.

„Stane se to," procedila skrz zuby. „Na Újvár skutečně dopadne oheň. Zkáza jako ze Starého zákona."

„A ty budeš u toho. Uvidíš to na vlastní oči."

„Chcípnu tam?"

„Možná. Dál jsem tvou budoucnost neviděla. Všechno končí ve velikém ohni."

„A co Báthory? Taky zaklepe botama?"

„To nevím. Musela bych věštit jemu, abych to dokázala předpovědět."

„Nestačí dotknout se něčeho, co mu patřilo?"

„Ty snad něco takového máš?"

Baronka položila ruku na hlavici meče, který jí visel u levého boku.

„Jeho palaš?" podivila se cikánka. „Jak jsi k němu přišla?"

„Snadno. Už není takový hrdina jako kdysi. Zestárl a zeslábl. Vlastně se divím, že je ještě naživu." Ileana vytáhla meč z pochvy a hodila ho na stůl.

„Ale žádné triky!" pohrozila pistolí.

Erža se dívala na meč. Měl rovnou, oboustranně broušenou čepel se žlábkem uprostřed. Rukojeť omotanou stříbrným drátem chránil složitě spletený koš. Na jednu stranu z něj vybíhala poloviční záštita. Hlavice měla dva krátké výběžky, takže připomínala ušatou kočičí hlavu.

Erža okamžitě věděla, že zbraň patřila kapitánovi. Stačilo se jí dotknout. Znovu zavřela oči a obrátila zrak dovnitř, kde se před ní rozprostírala paměť meče.

Přívaly krve. Útržky bojů, křik a rámus, válečné ohavnosti.

„Vidíš jeho budoucnost?" naléhala Ileana.

„Ne. Možná trochu. Nejasně. Brodí se krví."

„Na to nemusím být věštkyně, abych ho viděla zasviněného od krve. Dokážeš určit, kde je právě teď?"

„Přímo tam," zachraptěla cikánka.

„Kde?"

„V pevnosti s mohutnými hradbami."

„Jak se tam ten zkurvysyn dostal? Vidíš dobře? Měl by se na to opevnění dívat zvenčí. Nezkoušej mě přechytračit, ty špinavá…"

Baronka zmlkla. Když se na ni Erža překvapeně podívala,

zjistila, že velitelka žoldnéřů zamračeně hledí skrz okýnko. Něco ji vyrušilo a zneklidnilo.

„K čertu," hlesla, ale okamžitě se nadechla a vyštěkla: „Ti zkurvenci!"

Věštkyně se rychle stáhla dozadu, do přítmí. Ileana na ni namířila pistoli, ale hned si uvědomila, že venku se jí ta kulka bude hodit víc. Znovu zlostně zaklela, popadla ze stolu meč a vyběhla z vozu.

„Jdou po nás!" vykřikla. „Copak je neslyšíte, jste hluší?! Kopyta hřmí jako bouřka! Do zbraně!"

Erža se vysoukala od stolu a vyhlédla okýnkem. Chátra u ohniště se zmateně rozhlížela. Duchapřítomnější z nich odhazovali hrnky a lžíce a vytahovali šavle a bambitky. Pořád sice netušili, co je důvodem poplachu, ale už se naučili, že velitelčiným dravčím smyslům je radno věřit.

Vzápětí to uslyšela i Eržika.

Dunění se rychle blížilo a přecházelo do citelného chvění.

Ileana utíkala ke střečkujícím koním.

„Do sedel, pitomci! Bleskem, jestli se chcete dožít večera!"

Klopýtali za ní, ale už bylo pozdě. Západně od tábora zapráskaly výstřely. Eržika se u okýnka naklonila, aby tam dohlédla. Za řídkými břízami se mihly siluety jezdců. Blížili se ze stejného směru jako předtím barončina kumpanie, tímtéž útočným cvalem.

Osud je pomstychtivá mrcha.

Žoldnéři se škrábali na koně, ale ty mezitím zasáhla střelba, asi dvě zvířata s řičením upadla a ostatní se splašila. Muži padali pod bušící kopyta. Někteří to vzdali a skákali za buky a břízky, přičemž nazdařbůh opětovali palbu.

Výstřely zhoustly, roztroušené rány se slily do téměř souvislé salvy. Jedna kulka proděravěla stěnu vozu a přítmí uvnitř probodl paprsek světla.

Eržika Chmurová vyjekla a vrhla se pod stoleček, až přitom strhla černý ubrus.

Stěpan Dmitrijevič Voronin na kraji tábora zpomalil, aby mohl zamířit. Koncem dlouhé hlavně našel lotra, kterému se horko těžko podařilo vyškrábat na jančícího koně. Kozák přimhouřil oko

a vystřelil. Kulka zasáhla chlapa ze strany do brady a roztříštila mu čelist – ze sedla se svalil s krvavým bubláním.

Voronin si naučeným pohybem hodil ještě kouřící pušku na záda, tasil šašku a vjel do tábora. Ladně zakřivená čepel kozácké šavle se zatočila a zazpívala. On s ní:

„*Čornyj voron, čornyj voron!*“

Cítil se jako znovuzrozený. Stačilo pár dnů odpočinku v pevnosti Velké Šurany, a slabost ze zranění tureckým kopím pominula. Jistě, Juliana Beličová, která kurýrování kozáka vzala coby poslání, mu za úmysl nasednout na koně a přidat se k trestné výpravě šťavnatě vynadala. Nepochodila. Jen co zaslechl, že statky a menší vesnice v povodí Žitavy drancuje smečka Ileany Rónayové, už se nijak nenechal odradit. Vlčice u něj měla na účtu pěkných pár věcí. Poslední souvisela s tím, že zajala a nedejbože i zamordovala Voroninova věrného druha Kornela Báthoryho.

Ze stejných pohnutek se k výpravě toužil přidat i Michal Báthory. To ale Voronin smetl ze stolu; navzdory skutečnosti, že mladíkovi táhlo na patnáct a vzrůstem pomalu doháněl vysokého kozáka.

„Když jsem se loučil s tvým otcem, dal jsem mu slovo, že tě udržím naživu. Že nedovolím, aby ses po hlavě vrhal do nebezpečí.“

„Byl jsem tam,“ mračil se Michal, „a nic takového mezi vámi nezaznělo.“

„Dobrá, možná to nikdo nevyslovil, ale jsou věci, které si chlapi řeknou i bez zbytečných řečí. Přísahal jsem v duchu, to stačí. Nepojedeš. Tvým úkolem je chránit Julianu, dokud já a její bratr budeme pryč.“

„Takhle otcové chlácholí syny, když je nechtějí vzít na lov nebo na dobrodružnou cestu,“ bručel mladík. „*Budeš doma hlídat mámu*. Vážně mi tohle věříš na nos? Takové žvásty!“

„Možná, ale stejně na ni dej pozor. Hezká žena v pevnosti plné husarů, hajduků, žoldnéřů a kdejakých uprchlíků… Určitě jsou mezi nimi pochybné živly, rozumíme si, molodče?“

„Žvásty!“

Výpravu vedl rytíř Tomáš Urban, Julianin bratr, po meči poslední potomek zemanského rodu z rovin na levém břehu Nitry. On jediný se zachránil, když dvorec Urbanů přepadli a vypálili hrdlořezi v tureckých službách. I v něm vřela touha po odplatě. Proto do

tábora u Žitavy vtrhl mezi prvními, pořádný kus před Voroninem. Nejdříve vypálil z karabiny (zasažený chlap jako kouzlem zmizel ze sedla, zůstala po něm jen krvavá mlha) a hned nato s bojovným výkřikem tasil šavli.

„Bijte je, bratři v Kristu! Poturčenec horší Turka, žádné slitování!“

Příval husarů však zastavili splašení koně. Než se přes tu řičící vřavu prodrali, žoldnéřská chátra se shlukla do houfu. Vřavu a lomoz protínaly rozkazy samotné Vlčice. Muži pozvedli zbraně nejrůznějších kalibrů.

„Připravte se!“ vyštěkla Ileana a přitiskla k rameni pažbu pušky. „Na můj povel!“

Šuranští husaři se proti nim konečně vyřítili, v rukou šavle, fokoše a válečné sekery.

„Pal!“

Pušky a bambitky zahřměly. Olovo pleskalo do koňského i lidského svalstva, řinčelo na pancířích. Několik jezdců padlo, ostatní ale udeřili na kumpanii a nabroušené železo zatančilo na hlavách pěšáků. Jeden kůň ve víru jisker proběhl ohništěm a shodil kotel; zbytky cikánské večeře zalily žároviště a bojiště zastřel kouř a pára.

Voronin jel okrajem lesa. Šaška nedočkavě prořezávala vzduch a hledala, do čeho se zakousnout. Za kozákem se valili další ozbrojenci, různorodě odění dobrovolníci z Velkých Šuran. Na Urbanův rozkaz útočili po křídlech, kličkovali mezi stromy a snažili se nepřátelům odříznout únikové cesty.

Ze zmatku vlevo od kozáka se vyřítil chlap jako hora. V brunátném násilnickém obličeji zablýskaly zlé oči, ruka podobná spíše tlapě švihla čakanem. Voronin nemotorně udeřil šaškou doleva, nad koňskou šíji. Bůh stál při něm – štíhlá čepel zařinčela přímo do hlavice čakanu a srazila děsivý bodec stranou.

Kozák škubl uzdou k útočníkovi; kůň vrazil do hromotluka hrudí. Chlap se zapotácel a spadl na zadek. Voronin frkající zvíře rychle otočil – jeho protivník se právě zvedal. Kozák ho bez zaváhání sekl zezadu.

Surovec znehybněl. Kletby se změnily v chrčení z dokořán otevřených úst. Oči se obrátily v sloup, zdánlivě ve snaze pohlédnout na čepel, která trčela píď ven z těla.

Voronin vytrhl šašku z lebky. Z rány vytryskla rudá bystřina. Žoldnéři se podlomila kolena.

„Černeku!“ vykřikl nějaký rabiját se zjizveným obličejem a rozběhl se k Voroninovi, šavli nad hlavou. Kozák zvedl šašku a bojovně vykřikl na znamení, že přijímá výzvu, ale náhle mezi nimi projel jeden ze šuranských husarů a mávl sekerou na dlouhé násadě. Když Voronin znovu spatřil zjizveného chlapa, ten už na zemi kopal nohama a z obličeje mu prýštila krev.

Kozák zklamaně zaklel.

Tomáš Urban ležel v trávě a lapal po dechu. Kolem něj dusala kopyta i nohy v holínkách, létaly drny i uhlíky z rozdupaného ohniště. Pokusil se zvednout na levé ruce, aby se pravou mohl natáhnout po upadlé šavli, ale bolest ho srazila zpátky. Před očima se mu zatmělo, skoro omdlel.

Aby to čerti sprali!

Kyrys ho dusil. Pravačkou si zašátral po hrudním plátu s reliéfem lví hlavy. Na okraji kovového límce nahmatal prohlubeň. Kulka sice neprorazila plát, ale asi mu něco pohmoždila, možná zlomila. Pád z koně mu také zrovna nepřidal.

S vypětím všech sil se otočil na druhý bok. Podepřel se pravým loktem, pak se pomalu zvedl do sedu.

„Pane!“

Zvedl zrak. Přilbici měl pořád na hlavě, ale posunula se a lícnice mu částečně clonila levé oko.

„Zranili vás?“

Vedle něj seskočil z koně mladý husar. Urban ho znal, ale ani za nic si nedokázal vzpomenout na jeho jméno. Hlava mu třeštila.

„Pomoz mi,“ zachroptěl, sevřel rukojeť upadlé šavle a zapřel ji hrotem do země. „Musím se… dostat zpátky do sedla…“

Mladík se k němu sklonil.

V tu chvíli se cosi mihlo, kovově břinklo, zajiskřilo.

Husarova hladce useknutá hlava dopadla Urbanovi do klína a vyvalila na něj překvapené oči. Velitel to však zahlédl jen na okamžik, protože mu z klesajícího trupu vystříkla přímo do tváře horoucí sprška.

Ileana zuřila. Viděla, jak Smrtka převtělená do dlouhána s černými kníry skosila Černeka a Rareše. Štěkala rozkazy i hrubé nadávky, ale kumpanie se nadobro rozpadla. Už se nebránili, nebojovali rameno na rameni, každý byl teď sám za sebe a chtěl si zachránit kůži. Šuranští bojovníci je pronásledovali a sekali. Z lotrů stříkala krev a skopový guláš.

Pořádně je překvapili. Dokonce i baronku, přestože dravčím šestým smyslem dokázala včas vycítit nebezpečí. Obávanou vlčí družinu, která roky rozsévala zkázu v pohraničí od Sedmihradska po Ostřihom, během několika minut rozprášila nějaká chátra z malé ponitranské pevnosti.

Ileana neutíkala. Schovávat se v křoví? Skočit do řeky a utopit se jako cikánské štěně? Hovno! Bude kousat a trhat do posledního dechu.

Když už nic jiného, vezme s sebou jejich kapitána.

Viděla, jak mu na kyrysu zajiskřila kulka a srazila ho z koně. Mladý husar chtěl veliteli pomoci, ale Vlčice k němu zezadu přiběhla s benátským mečem v ruce. Mladík ji zaslechl až v poslední chvíli, a než se stačil otočit, hlava mu sletěla z ramen.

Ileana funěla skrz vyceněné zuby, oči jí planuly, po tvářích jí stékaly rubínové krůpěje. Sedící velitel na ni zíral jako na ztělesněného Belzebuba.

Blesklo jí hlavou, že tady nemusí chcípnout. Když si toho parchanta vezme jako rukojmí…

Ne. Démon v ní byl rozběsněný krví a dychtil po další. *Zabij ho!* křičel.

Pevněji sevřela schiavonu v dlani.

Za ní zaržál kůň a něco syklo. Kolem krku se jí omotal kožený řemen. Sáhla po něm volnou rukou, ale sotva se ho dotkla, prudké trhnutí ji povalilo na zem.

Duchapřítomně se ohnala mečem, aby řemen přesekla, ale Voronin pobídl koně a vyrazil po obvodu tábora. Vlčici táhl na konci biče. Zmítala se, kopala, vyvalovala oči, vyplazovala jazyk. Než se jí podařilo karabáč přeseknout, jezdec ji pořádně povláčel po hrbolech a vyčnívajících kořenech na okraji lesa.

Voronin obrátil koně. Baronka na zemi sípala a odmotávala si konec biče z krku. Kozák pobídl zvíře přímo přes ni. Schoulila se ve spršce okovaných kopyt.

Voronin zastavil a svižně seskočil. Vlčice odhodila zbytek biče, jako by to byla zmije. Snažila se vstát. Kozák k ní kráčel, a právě když k němu zvedla pohled, šlehl ji zbytkem karabáče přes obličej. Svalila se na záda.

Voronin k ní přidřepl. Chrčela a v nose i na rtech jí bublala krev. Pořád šátrala po upadlé schiavoně. Voronin jí sebral meč z dosahu a přelétl po něm pohledem. Pokýval hlavou, otočil zbraň a přitiskl čepel pod Ileaninu bradu. Znehybněla.

„Tenhle meč donedávna patřil někomu jinému. A ty mi teď řekneš, co se s ním stalo."

Eržika Chmurová seděla ve dveřích svého vozu s chodidly na kovovém stupátku. Odpočívala. Ruce si už umyla, ale šaty měla ušpiněné krví – nadarmo si vzala zástěru a rukávy vykasala až nad lokty. Zastavila jedno masivní krvácení, zašila několik hlubších šrámů a napravila dvě zlomeniny. Usoudila, že chlapa s předloktím na cáry zachrání jen uříznutí celé ruky, ale na to si netroufala; poradila husarům, aby raněného rychle dopravili ke skutečnému felčarovi.

„V léčení se vyznáš," uznal Voronin. Sundal si plstěnou čapku se třemi krkavčími pery a poškrábal se na hlavě pokryté černým strništěm. „A to chlapi nejdřív nechtěli ani slyšet, abys je ošetřovala. Jeden dokonce řekl, že radši chcípne…"

„…než by se ho měla dotknout cikánka. Slyšela jsem."

„Bál se kletby. Teď děkuje Bohu, že jsi byla nablízku."

Odklonila doutnající dřívko od hlavičky dýmky a snažila se ji roztahat – tváře se jí propadávaly mezi zuby a rty na náustku hlasitě pufaly.

„Vezmeme si jeden z vašich vozů," dodal kozák. „Pro raněné."

Pokrčila rameny. Konečně v dýmce hlasitě zaškvrčelo a Eržika si šlukla kouře. Okamžitě se rozkašlala, až jí vyhrkly slzy.

„Aby to vzal mulo!" vyrazila ze sebe. „Co je to za tabák?"

„Turecký." Voronin se slastným výrazem bafal z vlastního

čibuku, kouř se mu valil z nosu a chvílemi se zdálo, že i z uší. „Nejlepší pod sluncem."

„Museli ho nastrouhat z čertových kopyt."

Kozák si ji změřil. „Prý nejsi jen léčitelka. Místní Sibyla, říkali. Opravdu umíš věštit? Zjevují se ti věci, které jsi sama nezažila?"

Zkoumavě se zadívala Voroninovi do tváře, snažila se odhadnout, co po ní chce.

„Tamta čubka," ukázal troubelí na důkladně spoutanou Ileanu Rónayovou, „mi tvrdila, že znáš jistého Báthoryho a víš, kde ho najít."

„Hm." Eržika znovu opatrně potáhla z dýmky. Tentokrát se nerozkašlala. „Proč ho hledáš?"

„Jsme staří kumpáni."

„Opravdu?"

„Společně jsme se dostali z tureckého zajetí a probili se půlkou světa, než jsme dorazili sem. Bál jsem se, že ho Vlčice oddělala."

„Ne. Kapitán žije. Zahlédla jsem ho v Újváru. Pevnost s velkými hradbami."

„Jak se tam dostal?"

„Co já vím?"

„Když ho Vlčice viděla naposledy, byl tureckým otrokem."

„Tak už není."

„Hm. Možná si obránci a útočníci vyměnili zajatce. Tak se mohl dostat ke svým."

„Ať už je to, jak chce, najdeš ho v pevnosti."

„Je otázka, jestli tam chci jet," zamyslel se Voronin. „Újvár oblehlo velkovezírovo vojsko. Padesát tisíc Osmanů. A další posily jsou na cestě. Jestli opravdu vidíš budoucnost, jak to skončí? Podaří se pevnost ubránit, nebo padne do pohanských rukou?"

Eržika přimhouřila oči, protože ji štípal kouř z dýmky. „Viděla jsem veliký oheň."

„V pevnosti?"

„Uhm. Vlčice a kapitán byli v něm."

„Jak v něm? Shoří? Zahynou?"

„Nevím. Předpovědět smrt je složité. Jistá jsem si jen tou svojí. Ale ta ještě chvilku počká."

„Proto ses nebála, že tě Vlčice a její knechti zabijí?"

Cikánka přikývla. Po krátké odmlce řekla: „Kurýrovala jsem kapitána, když ho zřídili poturčenci. Nahoře v Banských vrších."

„To jsi byla ty? Mluvil o cikánské dívce a starém alchymistovi."

„Lebka. Už je u Boha. Jsi zvědavý, jestli se s kapitánem ještě setkáš?"

Voronin na černovlásku pohlédl s jistými obavami. „Chceš mi věštit?"

„Jen pokud mě o to požádáš."

„Jak to děláš? Karty, nebo...?"

„Stačí, když mi podáš ruku."

Kozák o tom chvíli přemýšlel, ale nakonec zavrtěl hlavou. „Ne. Nechci vědět, jak a kdy zaklepu kopytama. Co když v tom velkém ohni zahlédneš i mě?"

Znovu pokrčila rameny. „Nenutím tě. Dokouřím a půjdu hledat své lidi."

Voronin se rozhlédl. „Hodně ti jich zabili."

„Hodně," povzdechla si. „A já jsem to nepředpověděla."

Slezla z vozu a narovnala se. Kozák si ji znovu změřil pohledem. „Někoho mi připomínáš. Jednu ženu, kterou jsem znal."

„Jak se jmenovala?"

„Širin."

„Co to znamená?"

„Sladká. Ale spíše ve smyslu... půvabná."

„A byla?"

„To ano. Krásná jako obrázek."

Eržika se pousmála. „A já se jí podobám?"

„Měla podobnou postavu, havraní vlasy, tmavé oči..."

„Miloval jsi ji, hm?"

Voronin jen smutně vydechl.

„Zemřela?"

Přikývl. Pak se nadechl a narovnal ramena. „Zapřáhnu ti vůz. Ukořistili jsme dost koní. Vaši se rozprchli bůhvíkde."

„Nemusíš, já si zapřáhnu. Koně mě poslouchají, i cizí."

„Pane Voronine?"

Kozák se ohlédl. Tomáši Urbanovi bylo kolem třiceti, měl kaštanové vlasy jako jeho sestra a ušlechtilou, přestože útrapami poznamenanou tvář. Levou ruku měl zavěšenou v provizorním obinadle.

„Pane rytíři," odvětil Voronin. „Nohy vás unesou, to rád vidím."

„Zachránil jste mi život. Přiznávám, zpočátku jsem o vás pochyboval, ale dnes za vaši společnost děkuji Bohu."

„Potřebujete pár dnů na lůžku, pane," poradila mu Eržika.

„Za těchto okolností? To sotva. Ale díky za radu. Pomohla jsi nám, odměna tě nemine. Kdyby bylo víc času, zaplatil bych si i věštbu."

„Možná příště."

„Možná." Urban se zadíval na kozáka. „Ďábelsky dobrý boj, pane Voronine. Naučili jsme je, zač je toho loket."

Voronin zalétl pohledem k hromadě mrtvol na okraji tábora. Po tvářích lepkavých krví lezly mouchy. „Konečně sekají dobrotu. A vás si lidé zapamatují jako vítěze nad sedmihradskou Vlčicí."

„Dvojnásobný úspěch je, že jsme ji chytili živou. Nejdříve jsem si řekl, že ji odvedeme do Šuran a tam jí dáme zakusit spravedlnost. Ale takovou obávanou vražedkyni si určitě rádi prohlédnou i v Prešpurku nebo v samotné Vídni. V kleci, nebo řetězem přikovanou k pranýři."

„Nezapomínejte na její zákeřnou povahu a ďábelské schopnosti. Čím dříve se její hlava ocitne na kůlu, tím lépe."

„Pane," došel k nim jeden z husarů. „Jsme připravení."

„Ne úplně," namítl Urban a otočil se od pomalovaného vozu k přeživším členům oddílu. „Vezmeme všechny hlavy. Na kopí s nimi!"

Voronin se otočil k mladé cikánce. „Zvláštní."

„Co?"

„Nechce se mi loučit. Jako by se mezi námi neodehrálo všechno, co měl osud v plánu."

„Chceš mi fušovat do věšteckého řemesla? Jdi už, vojáku. Čekají na tebe."

„Jsem Štěpan."

Znovu se unaveně usmála a přikývla, jako by to jméno dávno znala.

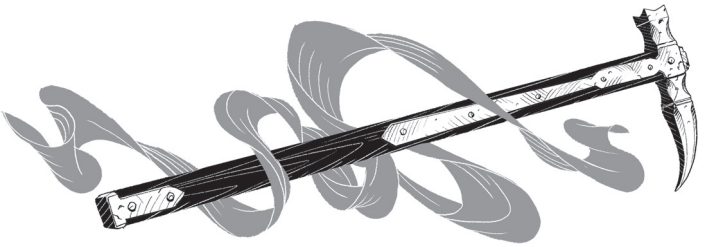

HLAVA DRUHÁ,

v níž se prakticky rozhoduje spor, která šermířská škola má navrch. Do pevnosti Újvár dorazí posily, ale jejich příchod vyvolá spíše rozčarování.

Kornel Báthory zaujal bojový postoj.

Stál na nádvoří *Italského hostince*. Ve skutečnosti bylo na vývěsním štítu ozdobně vyřezáno *U bratrů Baldigarových*, na počest stavitelů, kteří před téměř sto lety navrhli a postavili Nové Zámky. Jenže štamgasti byli něco takového líní vyslovovat, a tak hostinec zjednodušeně nazývali *U italských bratrů* a později prostě *U Italů* nebo *Italská hospoda*.

V hostinci se scházeli důstojníci z nedalekého velitelství, zámožnější měšťané, kupci, statkáři, cechmistři. Představený františkánského kláštera si rád poseděl s farářem od svatého Vojtěcha, a když si trochu přihnuli, zaníceně diskutovali s protestantským pastorem a učenými profesory z kalvinistického lycea. Vášně se jednou vystupňovaly natolik, že začaly létat plivance a nakonec i půllitry. Od té doby hostinský Proczner dbal na to, aby katolíci a kalvinisté seděli odděleně a v dostatečné vzdálenosti.

Také onoho teplého srpnového podvečera bylo *U Italů* plno – co na tom, že se před hradbami usilovně rozmisťovaly a zakopávaly turecké oddíly? Pevnost byla skvěle zásobená a sýpky a chlévy mohly obránce živit i několik měsíců. Potraviny začnou být na příděl až po vyhlášení válečného stavu, což se zatím

nestalo. V hospodách se tedy pořád vařilo a nalévalo, jako by se za příkopem neozývalo pětkrát denně volání muezzinů k modlitbě.

Procznerova žena komandovala čeleď kolem kotlů, hrnců, pánví a rožňů. Krčmář usilovně naléval – od místního vína, piva a vínovice až po vzácné cizokrajné moky, které si mohli dopřát jen hosté s nejtěžšími měšci. Například markýz de Grana a plukovník Locatelli si sem tam lahví bílého z vinic panství Chianti připomínali vzdálenou domovinu.

Sedělo se uvnitř i venku. Ve třech propojených komnatách s trámovými stropy bylo rušno, ale u stolů na dvoře vládla nefalšovaná tlačenice. Na lavice už by se nevešel ani jeden zadek, a tak mnozí postávali kolem a opírali se o okenní parapety anebo sloupy přidržující dřevěnou pavlač.

Všechny pohledy se upíraly na kapitána Báthoryho a podplukovníka Johanna Walthera, velitele německých kyrysníků.

Stáli proti sobě s tasenými zbraněmi. Walther byl šlachovitý čtyřicátník s řídnoucími plavými vlasy. V ruce svíral německý meč s rovnou dvojsečnou čepelí a stroze tvarovaným košem.

Báthory si levou ruku založil za záda, palec za opasek. V pravačce držel uherskou šavli, přičemž si čepel tupou stranou opíral o rameno. Vypadalo to ledabyle, ale z přikrčeného, pružného postoje se dalo usuzovat, že je ve střehu.

„Kdybyste zaslechli zvuk podobný bučení divokého tura, nelekejte se – to jsem jen začal zívat," ozval se do ticha Francesco Locatello di Locatelli, po hraběti Forgáčovi druhý muž ve velení pevnosti. Vyfoukl kouř z dlouhé dýmky a nastavil postříbřenou číši, aby mu Agnes Procznerová mohla dolít z baňaté láhve opletené proutím.

O obsluhu se staraly krčmářovy dcery. Agnes bylo sladkých sedmnáct, Anně ještě sladších šestnáct a všichni chlapi v pevnosti bez ohledu na věk, vyznání a rodinný stav byli do dívek zamilovaní až po uši. Vychytralý Proczner to velmi dobře věděl. Na jednu stranu střežil panenství obou dcer jako Kerberos bránu do podsvětí, ale zároveň jim povolil živůtky s hlubokými výstřihy. Kypěly z nich lákavé obliny zděděné po matce. Ostatně i za zadkem paní Procznerové se ještě ohlédl nejeden voják.

„Mně už namouduši padají oči," přidal se k Locatellimu baron Bercsényi, tmavovlasý a tmavooký velitel novozámeckých husarů.

Podobně jako Báthory měl i on obličej pokrytý čerstvými strupy a na čele sešitou ránu, která mu zvedala obočí v neustále udiveném výrazu. „No tak, Korneli, ukaž převahu uherské šavle nad západním harampádím! Jinak se tam postavím místo tebe a pak teprve uvidíte pořádný husarský tanec!“

Bercsényi a Báthory se ještě nedávno dvakrát nemuseli, ale společná bojová zkušenost, během níž jen tak tak vyvázli z tureckého obklíčení a navzájem si zachránili životy, mezi nimi takříkajíc zbořila hradby.

„Západní harampádí?!“ odfrkl si Walther. „Ne náhodou má meč tvar kříže. Zato v uherských čepelích i slepec vidí bezbožný půlměsíc!“

Bercsényi a ostatní Uhři uraženě zavrčeli a nejeden křikl na Báthoryho, aby dal Němci pořádnou lekci. Namísto toho se pohnul Walther – pravou nohou proti soupeři, zhoupnutí v kolenou, rychlý výpad.

Šavle bleskově seskočila z ramene a odrazila bodající čepel. Báthory svižně přešel do protiútoku, přikrčený v kolenou vyšíval šavlí v ladných obloucích zleva, zprava. Podplukovník měl co dělat, aby sprška úderů vykryl. Chvíli couval, ale v okamžiku, kdy jeho soupeř trochu polevil, znovu zaútočil, tentokrát šikmým seknutím shora.

Báthory zachytil meč středem čepele a zároveň se rychle přesunul levou stranou těla vpřed. Volnou rukou popadl Walthera za zápěstí pravačky, odstrčil ji i s mečem stranou a shora švihl šavlí směrem na Němcův krk.

Anna, mladší z krčmářových dcer, vykřikla; třískl upuštěný džbán. Okolostojící muži zahučeli – Uhři vítězoslavně, Waltherovi přívrženci (Němci, Italové a hrstka Valonů a Španělů) zklamaně.

Walther stál shrbený, ruku s mečem pořád v protivníkově železném sevření. Úkosem třeštil oči na čepel šavle. Jelman, oboustranně broušený rozšířený hrot, se zastavil chlup od velké ošklivé bradavice pod jeho uchem. Kdyby šlo o skutečný souboj, Waltherova hlava by se už kutálela po dvoře.

„Cha, neříkal jsem to?!“ zachechtal se Bercsényi. S oblibou provokoval a dráždil, svůj postoj prosazoval v konfliktech. „Přicházíte nás sem učit válečný kumšt, ctění pánové ze všech koutů říše, myslíte si, jak se předvedete před barbary z pohraničí, ale pak

stojíte proti uherskému šermíři, a najednou jsou vám všechny ty strategie, taktiky a boloňské školy úplně na hovno. A proč? Protože u nás se bojuje jinak. S Turky se bojuje jinak!“

„Barone!“ okřikl ho Locatelli. „Kroťte se trochu, neurážejte.“

„Jinak co?“ otočil se k němu rozhněvaný Bercsényi. „Dáte mi lekci?“

Plukovník jen zavrtěl hlavou a mávl rukou na znamení, že na takové hlouposti nemá náladu. Báthory mezitím pustil Walthera, který od něj zahanbeně a popuzeně odstoupil. Osahal si krk a pak si prohlédl prsty, jestli nejsou od krve.

„Nic tam nemáte, podplukovníku,“ ujistil ho Locatelli a přes chuchvalec kouře z dýmky zamžoural na Báthoryho. „Blahopřeji, kapitáne. Očividně jste v dobré kondici. Jsem rád, že jste se dal dohromady. Muž vašich schopností se nám na hradbách bude hodit.“

Báthory beze slova sklonil hlavu. Nemělo smysl plukovníkovi odporovat, tím spíše před tolika svědky.

Pevnost se mu po nedávném útěku z tureckého zajetí stala útočištěm, které se časem změnilo v žalář. Od jisté doby ho pramálo lákal návrat k vojenskému životu. Zákruty osudu ho ale přivedly do nešťastné bitvy u Parkánu, po níž Turci překročili Dunaj. Krátce nato ho podobné vrtošivé vichry zavály do Újváru. V pevnosti ho nakrmili, ošetřili, dostal lůžko a výstroj. Nemohl teď předstoupit před hraběte Forgáče, za všechno mu poděkovat a požádat o svolení odejít za soukromými záležitostmi. Pevnost měla po jatkách u Parkánu zoufalý nedostatek mužů. Každá posila se cenila zlatem, hlavně pokud šlo o proslulého turkobijce.

A pak tu byl ještě jeden důvod, proč si Báthory nemohl vyskakovat. Před několika lety se vydal na dalekou pouť, aby zachránil svého syna z tureckého zajetí. Jednal na vlastní pěst, bez žádosti o uvolnění ze služby v císařském vojsku. Kterýkoli vojenský soud by to hodnotil jako dezerci. Forgáč o tom věděl, anebo to alespoň tušil. Kdyby se mu Báthory pokusil odporovat, hrabě by svá podezření změnil v obvinění a kapitán by skončil v temnici, pokud ne rovnou na šibenici.

Ne že by se bál obléhání – neměl strach z Turků, z boje, ze smrti. Jenže kdesi venku, v zemi zachvácené pohanským drancováním zůstali lidé, na kterých mu záleželo. Věrný druh ve zbrani Štěpan

Voronin, se kterým si už prošli lecčím. Zemanská vdova Juliana Beličová, k níž cítil něco, co k žádné jiné ženě už dlouho ne. A hlavně Míša, syn, kterému se kdysi odcizil, ale k němuž si znovu hledal cestu.

Od chvíle, kdy Báthory padl do rukou Vlčice Ileany Rónayové, neměl o těch třech žádné zprávy. Netušil ani, zda jsou ještě naživu. Chvílemi až skřípal zuby, tak jím lomcovalo nutkání vydat se po jejich stopě, a pokud je najde živé, odvést je do bezpečí.

Tedy co nejdál od Újváru.

Jenže nic z toho. Trčel v pevnosti a v nejbližší době se to určitě nemělo změnit. Proto na Locatelliho pochvalu neodpověděl. Upřímná odpověď by se nesetkala s pochopením.

„Jsem překvapen, jak zručně se oháníte šavlí, kapitáne," pochválil ho i markýz Otto de Grana, dobře oblečený štramák v Báthoryho věku, černovlasý, opálený a s nehasnoucí jiskrou v oku. „Předtím jsem vás viděl šermovat mečem, benátskou schiavonou. V proslulých soubojích s mohamedánskými válečníky jste prý dokonce používal rapír. Rapír proti kiliči, šamšíru nebo jatagánu, to si skoro nedokážu představit."

Protože Báthory jen pokrčil rameny (těžko soudit, zda na znamení skromnosti, nebo lhostejnosti), otočil se de Grana k Bercsényimu.

„Zmínil jste se o boloňské škole, barone," zvážněl. „Jsem si skoro jistý, že ve vašem hlase zazněl pohrdavý tón."

„Byl to jen příklad," odsekl husarský velitel.

„Příklad čeho?"

Bercsényi se okamžitě naježil. „Příklad západní nafintěnosti, která se v našich končinách zlomí na hrubé síle a šermířských zkušenostech získaných přímo v boji."

Markýz pokýval hlavou, jako by se nad argumentací vážně zamyslel. Pak vypil zbytek vína z číše a vstal.

„V tom případě vás coby žák boloňské školy musím vyvést z omylu."

Bercsényi se zeširoka zašklebil, také si pořádně přihnul, nakroutil si kníry, vykročil na prostranství dlážděné kočičími hlavami a tasil šavli, jen to zabzučelo.

De Grana obnažil kord s rovnou čepelí, o něco širší než u běžných rapírů. Nejdříve čepel pozvedl k nosu a pak ladným pohybem

zaujal bojový postoj. Báthory a Walther se novým soupeřům rychle klidili z dosahu.

Bercsényi koncem šavle cinkl do hrotu markýzova meče a sebevědomě se ušklíbl.

„Děláte chybu, Vaše Jasnosti…“

„Tatarská střela na každého z vás!“ zařval zlostný hlas. „Co to má znamenat?“

Všechny hlavy se bleskově otočily ke klenuté bráně, kterou na dvůr hostince ústil dlouhý podjezd z náměstí. Bercsényi a de Grana okamžitě sklonili zbraně, narovnali se a ustoupili od sebe. Ti, kdo stáli pod bránou, se také co nejrychleji klidili pryč.

Z podjezdu se vynořil hrabě Adam Forgáč z Gýmeše a Haliče, generál předdunajských vojsk, velitel hornických měst a hlavní kapitán Újváru – Nových Zámků. Jako vždy ho doprovázeli dva biřici v kroužkových suknicích, račích kyrysech a husarských šišácích, každý ozbrojený šavlí, pistolí, válečnou sekerou a halapartnou. Bratři Kopčanovi sloužili Forgáčovi coby osobní stráž a říkalo se, že bez nich nejde ani na latrínu.

„Markýzi? Barone? Žádám vysvětlení!“ Forgáčovi už bylo šedesát pryč, ale málokdo by mu hádal tak pokročilý věk – hlavu držel hrdě, vlasy a kníry měl bez šedin (údajně si je nechával barvit výtažkem z ořechových slupek a olšové kůry) a oblečený byl přepychově jako palatin. Zrazovalo ho jen mírné kulhání, které způsobovala pakostnice v levé noze. „Důrazně jsem v pevnosti zakázal souboje, především mezi důstojníky! Za porušení mého nařízení je nejpřísnější trest.“

„Ale tohle přece nebyl duel, Vaše Milosti.“

Forgáč šlehl pohledem po Locatellim, který odložil dýmku, vstal a zlehka se uklonil.

„Nedělejte ze mě osla, plukovníku,“ zavrčel hrabě. „Zrak mi ještě slouží.“

„Chápu, vidíte dva rytíře s tasenými zbraněmi. Ale neznáte jejich pohnutky. Tohle není souboj vyvolaný sporem. Nedošlo k nactiutrhání ani urážce, neviděli jsme házení rukavicemi. Urozený pan baron a nejjasnější markýz se chystali zkřížit čepele v přátelském duchu.“

„Balamutíte mě,“ procedil Forgáč skrz zuby.

„To bych si nedovolil, Vaše Milosti. Všichni vám tu odpřísáhnou,

že muži jen cvičí. Řinčí čepelemi, protože se nemůžou dočkat, kdy už je zatnou do pohanského masa. Neškodná kratochvíle. Snad si nemyslíte, že bych jim dovolil skutečný souboj do krve?“

Forgáč zpod naježeného obočí hleděl do Locatelliho podlouhlého obličeje s velkým nosem a výrazným, ba přímo koňským chrupem, zřetelným i za semknutými rty. Plukovník měl pověst člověka, který nezkazí žádnou zábavu, ale svůj šibeniční smysl pro humor a vrozený sarkasmus skrýval za téměř neměnným koženým výrazem. Forgáče to dráždilo – i teď cosi zabručel a raději se otočil k Bercsényimu. Baron sklonil hlavu a zastrčil šavli do pochvy. I de Grana schoval kord a pokrčil rameny.

„Je to tak, Vaše Milosti. Jen trochu cvičíme. Aby nám nezatuhly klouby. Pokud vám to není po vůli…“

„Jistěže mi to není po vůli!“ odsekl Forgáč. „Nechci vidět tasené zbraně, dokud nebude v dosahu mohamedánský krk. Rozumíme si?“

Všichni přikývli a sklopili pohledy.

„A kroťte se s chlastem, pánové. Turci už serou před branami, jejich smrad je cítit až sem. Velkovezír, aby mu čerti na karu vyhrávali, může kdykoli zavelet do útoku.“

Právě tehdy, jako by to hrabě přivolal, nad pevností zahřmělo.

Nikdo nepohlédl vzhůru v úžasu, že burácí z jarní oblohy. Tento zvuk zde všichni dobře znali. Krátce po výstřelu zařinčely poplašné zvony – z věží všech tří kostelů se stala pozorovací stanoviště se stálými hlídkami.

Forgáč se otočil a v doprovodu drábů zamířil podjezdem na náměstí. Locatelli, de Grana, Bercsényi, Walther a další důstojníci ho následovali.

Báthory se vrátil ke stolu. Sedl si, palcem odklopil víčko cínové holby a jediným douškem vypil zbytek piva. Položil nádobu, říhl si do pěsti a zadíval se na bránu.

Po chvíli zavrtěl hlavou a kývl na Agnes Procznerovou, aby mu přinesla další pivo.

V dálce práskaly výstřely.

Forgáč a ostatní důstojníci vyšli na hradby u strážní věžičky nad

Vídeňskou bránou. Po vrcholu kurtiny se táhl široký ochoz. Z něj ale do předpolí neviděli, protože předprseň z navršené hlíny sahala nejméně dvě stopy nad hlavu urostlého muže. Proto vystoupili na banket, jakýsi stupeň anebo římsu, z níž mohli opatrně vyhlédnout přes vrchol náspu.

Důstojníci se dívali na západ, přes vodní příkop široký dobrých dvacet sáhů.

„Co se to tam děje, *merda*?“ mhouřil Otto de Grana oči.

Výhled na vypálená předměstí a za nimi se rozrůstající turecký tábor jim do značné míry clonila druhá linie opevnění. Kontreskarpu, tedy vnější břeh příkopu, lemoval glacis, val s palisádami, za nímž se táhla krytá cesta – sloužila k rychlému přesunu oddílů a obsluze houfnic a mušketýrských pozic. Před mostem, kterým se vyjíždělo z brány, přecházel val do masivního trojúhelníkového ravelinu se zdí na vnější a strmým náspem na vnitřní straně.

Ravelin před západní bránou nazývali Vídeňskou baštou. Právě odtamtud se šířil poplach, troubení a bubnování.

„Snad se ta pohanská chátra neosmělila k prvnímu útoku?“

„Leda by jim slunce vysušilo mozky,“ pochyboval Locatelli. „Vždyť ještě ani nerozmístili artilerii. Sotva vytyčili táborové rajóny a postavili pár stanů.“

„Vykopali i první paralely,“ připomněl de Grana.

„To ano, ale dokud nezačali s přibližovacími zákopy, je úplně zbytečné…“

„Tohle není nepřátelský útok, pánové,“ smetl jejich dohady Forgáč. Díval se na západ skládacím dalekohledem.

„Co vidíte, Vaše Milosti?“ dožadoval se baron Bercsényi. „Zjevně se tam bojuje. Ale kdo s kým?“

Kromě občasného zadunění kanónu na Vídeňské baště slyšeli i vzdálenou střelbu z předpolí.

Forgáč sklonil dalekohled a rty mu škublo cosi jako úsměv.

„Dorazily nám posily.“

Kníže Erberto Pio di Savoia byl zavalitý muž, ale ani trochu nepůsobil dojmem nemotorného pupkáče, který se zadýchá i na třech schodech před kostelní bránou. Právě naopak, byl mohutný,

robustní, rázný. Tím spíše, když jeho sudovitou postavu chránila zbroj sestávající z přilby, kyrysu, ramenních plátů, kovových rukavic a dlouhých račích šosů sahajících pod kolena – vše bylo zhotoveno z černé oceli, na níž zářily pozlacené nýty. Jinak byla zbroj zdobená střídmě, jen na prsním plátu se na sebe šklebili orlice a lev stojící na zadních, erb Piů.

Kníže zastavil koně vedle cesty vedoucí k novozámecké bráně a zvedl hledí na své burgundské přilbě. Měl odulé, jakoby opuchlé tváře poseté skvrnami a bradavicemi.

Za jeho zády mu říkali don Ropucha.

„Vpřed, muži!“ vykřikl silným hlasem. „Svižně, poklusem! Pokud je vám život milý, nezastavujte a neohlížejte se! Kdo spadne a zůstane pozadu, musí si pomoct sám! Pro nikoho se nevracíme! Při Bohu a Marii matce!“

Přes pět set pěšáků za hlasitého řinčení zbraní dupalo po cestě. Seřazení do dlouhatánského čtyřstupu, v plné polní, v rukou kopí nebo muškety, setřásli únavu z dlouhého pochodu a podřídili se jednotnému rytmu.

Cíl měli na dohled. Ale zároveň i nejtěžší úsek cesty.

„Podplukovníku!“ otočil se Pio k muži v kyrysu, který se k němu blížil v sedle bílého koně, v ruce dlouhý německý meč.

Nemusel nic dodávat, plán dostatečně probrali cestou. Podplukovník Albrecht von Hagen dal pokyn dalším podřízeným důstojníkům. Zazněly povely, zaryčely polnice.

Bezmála sto padesát dragounů pobídlo koně a dalo se do pohybu. Rozdělili se na dva stejné oddíly a vydali se klusem podél cesty, zprava i zleva chránili pěchotu. Velitelé v přilbicích a kyrysech, mužstvo v kabátcích překřížených bandalíry, na hlavách klobouky nebo vysoké čepice s převislými chlopněmi. Do stehen je pleskaly palaše, na sedlech se houpaly válečné sekery, v rukou svírali kopí nebo karabiny – pušky s krátkými hlavněmi, z nichž dokázali střílet i za jízdy.

Tato zručnost se jim hodila, když narazili na janičářské hlídky. Turecký tábor nebyl ani zdaleka jednolitý, shluky stanů dřepěly roztroušené mezi ostrůvky lužního lesa a rákosím zarostlými močály. Proto chvíli trvalo, než se poplach rozšířil a janičáři se zmohli na střelbu z mušket a luků.

Dragouni ji s chutí opětovali. Hlavně jako trombóny chrlily oheň;

spršky broků a sekaného olova trhaly lidská těla, plachty stanů i kůru stromů. Jezdci v krvelačném vzrušení spustili pokřik:

„Viktóóória!“

Kníže Pio a Albrecht von Hagen jeli s dragouny na pravém křídle. Z boku se k nim přihnal rozohněný janičář a ohnal se tirpanem, jakousi tureckou halapartnou. Hagen mečem odrazil protáhlé sekerovité ostří. Muž se zapotácel a Pio jedoucí hned za podplukovníkem ho vší silou udeřil těžkým velitelským palcátem. Janičářova hlava pukla jako přezrálá dýně.

Dragouni se hnali chuchvalci kouře, nad hlavami jim pleskaly vlajky. Když do sbíhajících se janičářů vyprázdnili střelné zbraně, chopili se mečů a seker.

Jezdci i pěchota se téměř beze ztrát dostali k tureckým zákopům. Kopáči s hlasitým alláhováním skákali do vlhké hlíny a chránili si hlavy před kopyty skákajících koní. Křesťanští otroci se naopak škrábali ven, odhazovali nástroje a křičeli na Piovy vojáky, aby na ně počkali. Dozorci zapráskali biči, ale tím na sebe jen přivolali dragounské palaše, sekery a palcáty.

„Jsme blízko, muži! Nezpomalujte!“

Kníže se prodral dopředu. Za hvízdání tureckých šípů a kulek vedl své oddíly přes vypálená předměstí k Vídeňské baště. V líci ravelinu už na ně čekala otevřená poterna, výpadová brána. Byla však úzká, takže se jezdci i pěšáci před ní shlukli do husté tlačenice; z dálky vypadali jako mravenci kolem mrtvého hada. Janičářům to dodalo odvahu, aby křesťany pronásledovali i přes ruiny. Tím se ale dostali na dostřel děl a mušket na ravelinu a glacisu. Střelci na nic jiného nečekali a okamžitě Turky pořádně osolili. Prořídlí janičáři se nedlouho poté dali na ústup a táhli s sebou sténající raněné.

Vojáci se hrnuli poternou do pevnosti. Stráže počkaly i na muže, kteří nečekaného chaosu využili k útěku z otroctví.

Až pak se okovaná vrata zabouchla.

Střelba utichla a dým se pomalu rozplýval.

Prostřední část dřevěného mostu, který vedl přes příkop k bráně pevnosti, šla díky jednoduchému vahadlovému mechanismu zvednout jako ve starých hradech. Kníže Pio netrpělivě čekal, než

obsluha padací most spustí. Pak pobídl koně, následovaný Hagenem a dalšími dragouny. Z otevřené Vídeňské brány jim vyjel naproti jezdec s početným pěším doprovodem. Pio se před ním zastavil a oběma rukama si sundal přilbu s masivním hřebenem.

„Kníže Erberto Pio di Savoia, pán z Carpi a Mirandoly, plukovník císařského vojska!" představil se. Jeho hlas zněl jako sekání katova meče. Přidal krátkou úklonu hlavy v pozdravu rovnocennému muži. „Předpokládám, že mám tu čest s Jeho hraběcí Milostí, předdunajským generálem a vrchním kapitánem této pevnosti Adamem Forgáčem."

„Předpokládáte správně, Vaše Výsosti," potvrdil hrabě.

„Pokud dovolíte, dávám přednost oslovení *plukovník*, případně *don Pio*. Od podřízených *pane*."

„Vítejte v Újváru, plukovníku. I když se obávám, že žijeme v nehostinných časech."

„Už jsem se přesvědčil tam venku, Vaše Milosti," pokynul Pio palcem přes rameno. „Pohanské střely štípou jako sršni. Ale překvapili jsme je, takže jsou naše ztráty zanedbatelné. Nabízím vám svůj meč. Na rozkaz maršála Montecuccoliho jsem přivedl posily."

„Je hezké, že si na nás Montecuccoli vzpomněl," utrousil Forgáč, natáhl krk a přelétl pohledem tlačenici na mostě a ve stínu ravelinu. „Kolik mužů nám posílá?"

„Dvě stě padesát dragounů z Desátého regimentu, nazývaného také Český. Velí mu zde přítomný podplukovník Albrecht von Hagen z rodu udatných pruských válečníků."

„K vašim službám, pane," uklonil se urostlý mladý Prus.

„Dále dvě setniny z Lacroniho pluku," vypočítával Pio. „Jak jistě víte, Lacroni, Nádasdy a Csáky pod velením generála Pietra Strozziho střeží mosty a brody přes Váh. A nakonec čtyři setniny od hraběte Puchaima, pěchota z Komárna a Rábu, většinou hajduci, ale i sto mušketýrů. Mají bohaté zkušenosti s obranou pevností…"

„Kdy dorazí další?" přerušil ho Forgáč.

Kníže pozvedl obočí. „Další, Vaše Milosti? Osm set mužů je přece…"

„Málo."

Pio se zachmuřil a zjevně musel spolknout ostřejší odpověď. Forgáč tedy pokračoval.

„Pámbu zaplať za každého křesťana odhodlaného bránit vlast

před osmanskou pohromou, ale osm set mužů? Ty to vidíš, Pane! Psal jsem Montecuccolimu, že k obsazení všech postů na bastionech a ravelinech, u děl i v zázemí potřebuji nejméně šest tisíc mužů. I s vašimi posilami, kníže, máme jen tři tisíce pěšáků a pět set jezdců. Hrubým odhadem."

„Vaše Milosti," řekl Pio vážně, „víc mužů nedostanete. Nikdo další nepřijde."

Forgáč na něj dlouho hleděl, jako by nerozuměl.

„V tom případě," zabručel nakonec, „nám zbývá jen modlit se, že se udržíme, dokud nám Montecuccoli nepřijde na pomoc s hlavním vojskem."

Savojec se zhluboka nadechl.

„Vaše Milosti..." Ztichl, očividně hledal vhodná slova, protože správně vytušil, že se z Forgáče během rozhovoru stal sud s prachem, jen škrtnout ocílkou. „Maršál Montecuccoli táboří s vojskem u Čeklísu..."

„To je mi dobře známo."

„Byl jsem tam. Mluvil jsem s ním osobně. Vaše Milosti, nemyslím si, že má maršál v úmyslu vyrazit k Újváru."

Forgáč měl zase ten prázdný, nechápavý výraz. Nic neřekl.

„U Čeklísu táboří pro případ, že by se pohanským silám podařilo překročit Váh," vysvětloval Pio. „Považí je dobře střeženo Strozzim, Lacronim a uherskými pány. U Šaly hlídkuje Gorzski. Ale jestli mohamedáni – chraň Bůh! – přece jen překročí Váh, Montecuccoliho hlavním úkolem bude zabránit jim v dalším postupu."

„K Prešpurku a Vídni," ozval se Otto de Grana, který také přišel přivítat dragouny. „Vítám vás, done Pio, přestože bych se s vámi raději setkal za příznivějších okolností."

„Markýzi," kývl Pio hlavou.

„Montecuccoli," ozval se konečně Forgáč a znělo to jako odplivnutí, „by Prešpurk a Vídeň nejlépe ochránil tím, že by vyslal všechny síly do boje s velkovezírem. Kdyby udeřil na turecký týl před Újvárem, společně bychom pohany jednou provždy rozdrtili a už bychom se dále nemuseli obávat nájezdů na Považí, nebo dokonce dále na západ."

„Je mi líto, Vaše Milosti," zavrtěl Pio hlavou, „ale maršál má jinou taktiku. Nemluvil jsem s ním o dalších podrobnostech, ale domnívám se..."

„Rozhodl se nás obětovat," uťal ho Forgáč.

„Řekl bych, že důvěřuje vašim vojenským schopnostem. Očekává, že pevnost ubráníte, jak jste už několikrát hrdě prohlásil, a Osmané se stáhnou zpátky do Ostřihomi."

„Když jsem přísahal, že Újvár ubráním, měl jsem skoro třikrát více mužů než dnes."

„Nebýt pohromy u Parkánu," neodpustil si Otto de Grana, „měli bychom dostatečnou posádku a nemuseli bychom žebrat o posily..."

Ztichl, protože Forgáč do něj z výšky sedla zabodl nevraživý pohled. Hrabě nesnášel jakoukoli kritiku, především ohledně nedávné výpravy s cílem zničit ostřihomský most. Byla to vážná strategická chyba, nepromyšlené dobrodružství, za něž zaplatily životem dvě třetiny novozámecké posádky.

Ze stínu brány beze spěchu vyšel Locatello di Locatelli.

„Výsosti," sundal si klobouk a krátce se knížeti uklonil.

„Oslovujte mě *plukovníku* nebo *pane*," odvětil Pio odměřeně. Locatelli měl pošramocenou pověst – během výstavby hradeb moravské Olomouce, na niž z pověření říše dohlížel, došlo ke zpronevěře značné části rozpočtu. Před vězením se zachránil právě tím, že přijal službu ve válkou zmítaném uherském pohraničí.

„Vaši muži určitě čekají, kdy se budou moci napít a najíst," řekl věcně.

„O tom není pochyb. Především poslední míle byla mimořádně vysilující. Také o koně je potřeba se postarat."

„Všeho máme dostatek."

„Kromě bojovníků, kteří by spasili nešťastné Uhry," odfrkl si naposledy Forgáč, obrátil koně a bez náležitých zdvořilostí zanechal skupinu důstojníků před bránou. De Grana a Locatelli si vyměnili pohledy. Piovi to neuniklo. Zhluboka se nadechl, až mu zbroj z černé oceli zaskřípala ve spojích.

Ať už Forgáč viděl budoucnost v jakkoli pochmurných barvách, měl vlastně pravdu.

Byli v tom sami, vydaní na milost a nemilost dvacetinásobné pohanské přesile.

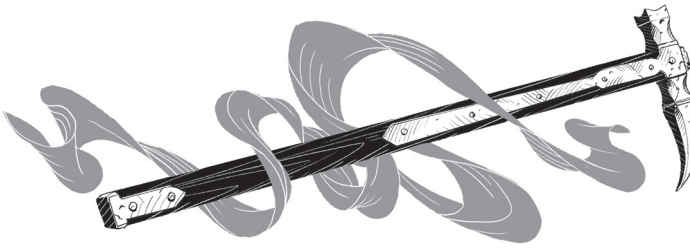

HLAVA TŘETÍ,

v níž se velitel pevnosti Šurany pokusí zachránit co nejvíce duší, ale ošklivě se přepočítá. Michal a Juliana bojují o přežití.

„Měli jsme tam zůstat," zopakoval Michal Báthory už snad podesáté. Neustále se ohlížel v sedle a jeho obličej s prvními mladickými vousy zastíraly chmury.

Juliana Beličová neodpovídala. Seděla na kozlíku vozu, vedle něhož krátce Michalův kůň, měla sevřené rty a na rozdíl od mladíka tvrdošíjně hleděla vpřed – na cestu, která se podél řeky, mezi políčky, loukami a roztroušenými jabloněmi vinula na sever.

V duchu však dávala Michalovi za pravdu. Měli zůstat v pevnosti. Pomoci obráncům. Jenže kapitán Motěšický, který vodnímu hradu Velké Šurany velel, je doslova vyhnal s ostatními uprchlíky.

„Musíte přežít, paní Beličová," naléhal. Pořád huhňal jako nachlazený, protože mu nos před nějakou dobou rozsekla turecká šavle a obličej měl dodnes vodorovně přeškrtnutý ošklivou jizvou. „I vy, mladý pane Báthory. Slyšeli jste zvědy – od jihu se blíží turecké vojsko v počtu nejméně tří tisíc mužů. To je značná přesila. Všichni civilisté musí okamžitě odejít."

„Mnozí sem přišli v naději na útočiště," oponoval mu Michal. „Prostí sedláci, kteří se nedokážou bránit. Ženy, děti, staří lidé. Vy je teď posíláte pryč. Myslíte si, že někde tam," mávl rukou přes

hradby, „v otevřené krajině, na útěku, budou vystaveni menšímu nebezpečí než tady?“

„Pane Michale,“ nadechl se Motěšický netrpělivě, „trochu předvídavosti. To pohanské vojsko nepřichází jen vydrancovat sýpky a chlévy. Neodtáhne, až si naplní kapsy a vozy jídlem. Jsou v něm i janičářské oddíly a dělostřelectvo. To může znamenat jen jedno – velkovezír jim přikázal dobýt Šurany. Takže odpověď na vaši otázku zní *ano*. Venku mají vesničané větší naději na přežití. Ukryjí se v lesích, ve východních kopcích, v pevnostech a městech na severu. Tady by byli jako ve sklopci. Zvířata odsouzená k porážce. Čekala by je smrt, v lepším případě otroctví.“

„Hrdinská smrt,“ řekl Michal. „Možná dokonce martyrská.“

„Vás možná láká Hektorův osud, ale sedláky sotva. Odcházejí, povede je rychtář Sepeši. Vy dva půjdete s nimi. Boj přenechejte mně a posádce. Budeme Osmanům vzdorovat do posledních sil.“

„Máte sotva dvě stě mužů. Urban s husarskou jízdou zůstal kdovíkde.“

„Pořád doufám, že se vrátí včas.“

„Počkáme na ně,“ dupla si Juliana. „Bude se vám hodit každá ruka, která umí bojovat nebo léčit. Bude nutné ošetřovat raněné, podávat obráncům vodu a jídlo…“

„Nosit střelivo,“ přidal se Michal, „dobíjet muškety, odklízet trosky, hasit požáry…“

„Ne,“ odsekl Motěšický ostře. „Vytrpěla jste si už dost, paní Juliano. Pojedete, i kdybych vás měl svázat a pak naložit na vůz. A vy pojedete s ní, mladý pane.“

Bylo to jeho poslední slovo a Juliana s Michalem neměli na vybranou – nemohli se protivit rozkazu kapitána pevnosti.

Z vodního hradu se vyjíždělo bránou v podjezdu vysoké věže. Juliana se vezla na voze, který osobně řídil šuranský rychtář Sepeši. Kolona žebřiňáků, ručně tažených dvoukolových kár a chodců s batohy na zádech a dětmi v náručí přecházela rozcestí u kostela svatého Štěpána a obracela se k severu, směrem na pevnost Komjatice a starobylou, dobře opevněnou Nitru.

Za posledním vozem se padací most pevnosti s hlasitým rachotem řetězů zvedl a zapadl do výřezu ve zdi.

Nad hradem cesta po dřevěném mostu přecházela na východní

břeh Nitry. Ten byl o něco sušší. Řeka v těchto končinách tekla klikatě a rozlévala se do množství ramen, tekoucích i slepých, kolem nichž se vytvářely luhy a zrádné mokřady.

Ve chvíli, kdy se průvod dostal k mostu a kola prvního vozu zarachotila na trámech, zaburácela na šuranských hradbách děla.

Michal rázně zatáhl za uzdu a obrátil koně čenichem k pevnosti. Také Juliana se s rozšířenýma očima vyklonila z kozlíku, aby podél plachty viděla dozadu.

Pevnost stála na ostrově vykrojeném říčním ramenem – uprostřed robustní palác chráněný starou hradbou s cimbuřím, okolo novější palank, tvořený mohutným náspem, který zvenčí podpírala plenta ze silných kůlů. Na rozích opevnění vystupovaly rondelové bašty s děly. Ty právě ožily. K dunivé palbě se přidalo práskání mušket a hradby zahalil bílý dým.

Nešlo o výstražnou salvu. Hradní posádka reagovala na nebezpečí, které uprchlíci od mostu zatím neviděli. O to rychleji se mezi nimi šířil strach a kolona se znovu dávala do pohybu.

„Co je to, Michale?“ vyhrkla Juliana.

Mladík mhouřil oči a pravou dlaň měl položenou na pažbě pistole. V pouzdrech bandalíru měl zastrčené dvě neobyčejné dvouhlavňovky z dílny nizozemského mistra Dolepa. Ještě nedávno patřily Michalovu otci, ale tváří v tvář smrtící hrozbě je kapitán svěřil synovi.

„Mohamedáni, co jiného?“ odpověděl jí prošedivělý, věčně mrzutý a pálenkou páchnoucí Sepeši. „Aby je Bůh srazil do nejhlubších pekel!“

„Jak se sem dostali tak rychle?“

„Jízdní předvoj,“ hádal Michal.

Sepeši vehementně švihl opratěmi.

K palbě děl na jižní straně opevnění se přidala ta na západě. Michal a Juliana zřetelně viděli, jak koule létají nad říčním ramenem a dopadají do vesnice na břehu. Drtily šindelové střechy i zdi chalup, chlévy, kůlny, dřevníky. Motěšického střelci se už nemuseli obávat náhodných obětí v řadách křesťanského obyvatelstva – obydlí kolem pevnosti vystěhovali už před několika dny. Ani ze dvou věží kostela svatého Štěpána se neozývalo poplašné zvonění – odevzdaně se tyčily uprostřed postupující zkázy.

„Pane na kříži!“ zvolala Juliana. „Támhle jsou!“

Z kouře a oblaků prachu, které zahalily vesnici, se znenadání vyřítili jezdci – v kroužkových brněních i pestrobarevných dolománech a kabátcích, na hlavách turbany, šišáky nebo kalpaky, na dlouhých žerdích bunčuky s půlměsíci a koňskými ohony.

„Pohané!“ zaječel kdosi, a v tu chvíli před mostem i na něm vypukla panika.

„Michale!“ vykřikla Juliana. Mladík tasil jednu z otcových dolepek a s odhodlaným výrazem sledoval blížící se tureckou jízdu.

„Nedělej to!“ křičela Juliana. „Prosím!“

Ohlédl se. Při pohledu na vdovu jako by procitl z tranzu – vzpomněl si, jak slíbil Voroninovi, že bude paní Beličovou chránit. Ostatně i otec ho pověřil něčím podobným, přestože to přímo nevyslovil.

Michal tiše zaklel a obrátil koně za vozem.

Mezitím vypálila děla a muškety na severozápadním rohu pevnosti. Padli asi tři turečtí koně a několik jezdců se zřítilo ze sedel. Útočníci už však cvalem vyrazili z vesnice, přeskakujíce ploty a prázdné ohrady, a po cestě i přes pole se raz dva přihnali k opozdilcům na chvostu průvodu.

Práskly výstřely z několika pistolí, zahvízdaly šípy, do zad pěších uprchlíků se zabořily hroty kopí. Turci, povětšinou sipáhiové z provinčních oddílů, zavyli v přívalu krvelačného vzrušení, tasili šamšíry a kiliče a začali rubat hlava nehlava.

Křesťanští ubožáci naříkali a sténali. Jekot žen se mísil s nářkem dětí. Před mostem zhoustla tlačenice. Jen co se do ní zakously pohanské čepele, lidé pouštěli káry, odhazovali nůše a sbíhali do příbřežního rákosí. Brodili se mělčinou, zakopávali o kameny, padali a topili se. I mnozí z těch, kdo se prodrali na most, skončili v řece, buď je srazila splašená spřežení, nebo ostatní chudáci zaslepení pudem sebezáchovy. Dřevěná konstrukce hlasitě skřípala a praskala – nebyla na takovou zátěž stavěná.

Rychtářův vůz konečně vyjel na most. Michal Báthory za ním zastavil koně, hranou dlaně natáhl oba kohoutky pistole a otočil se. Dolepku namířil na jezdce, kteří se k mostu prosekávali skrz kvílející lidské stádo.

„Bismilláhi!“ vykřikl sipáhi v šišáku a pancíři a ohnal se mečem.

Michal stiskl spoušť. Zbraň zarachotila a z Turkova obličeje

vystříkla krev. Kůň pod Michalovým zadkem splašeně poskočil a mladík jen tak tak nespadl ze sedla. Turci spustili zuřivý křik; kolem Michala zasvištěl šíp. Odpověděl výstřelem z druhé hlavně, ale kvůli kouři neviděl, jestli něco zasáhl.

Rychle obrátil koně a vyjel na most. Koňská hruď a jeho nohy ve třmenech vrážely do pěších lidí, ale nedokázal tomu zabránit. Prázdnou pistoli zastrčil do pouzdra a popadl druhou.

Kousek před Michalem se sunul vůz se Sepešim a Julianou na kozlíku. Náhle cosi pronikavě zasyčelo v povětří. Na břeh kousek po proudu dopadla tříštivá střela z pevnostního děla, ohnivě zaprskala a vybuchla.

Kameny, bahno a chuchvalce travin létaly na všechny strany. Spřežení na mostě se splašilo a prudce trhlo vozem. Kola vlevo sklouzla z okraje, přičemž rozdrtila zbytky zábradlí.

„Paní Beličová!“ vykřikl Michal.

Seskočila z kozlíku právě ve chvíli, kdy osy kol sklouzly po krajním trámu. Vůz se nadobro převážil a z výšky skoro dvou sáhů se zřítil do řeky. Šíleně řičící muly strhl s sebou. Michal uslyšel z valníku ženský a dětský nářek. Polila ho ledová hrůza.

„Paní!“ zakřičel znovu na Julianu. Právě se zvedla z trámů, přeběhla k okraji mostu a vytřeštila oči na převrácený vůz v korytě řeky. Zpod plachty znělo volání o pomoc přerušované vykašlávání vody. Muly se marně snažily vysvobodit z chomoutů.

Michal myslel, že mu z toho hluku praskne lebka. Ohlédl se a uviděl, že Turci už rozprášili houf na břehu a vyjeli na most. Zakřivenými čepelemi sráželi všechno, co jim přišlo do cesty.

Michal namířil druhou dolepku. Válečník v turbanu a červeném dolománu na něj cosi křičel, ale mladík mu nerozuměl – a ani mu rozumět nechtěl.

„K čertu s tebou,“ procedil skrz zuby a zmáčkl spoušť.

Kohoutek pistole škrtl o ocílku, zajiskřilo se, ale výstřel nevyšel. Michal vyvalil oči. Turek se zařehtal, pobídl koně a rozmáchl se mečem.

Michal přesunul prst na druhou spoušť a stiskl ji.

Výstřel ho skoro překvapil a ohlušil, zpětný ráz mu pořádně zadrnčel v lokti.

Turek se zřítil ze sedla tak prudce, až mu turban sletěl z hlavy. S hlasitým křupnutím kostí narazil do hrany mostu a odtamtud se

svalil do řeky, bezvládný jako hadr. Jeho kůň zaržál a vzepjal se na zadní, přičemž vrazil do dalšího jezdce. Ten ucouvl a sotva se udržel v sedle i na mostě.

Michal tomu zmatku ukázal záda a pobídl koně za Julianou. Zemanka už s přizvednutou sukní sbíhala po svažujícím se úseku mostu.

„Paní Beličová!“ zvolal, když ji dostihl.

„Zachraň se, Michale!“

Zastrčil pistoli do pouzdra, sklonil se a natáhl k Julianě ruku. „Kůň nás unese oba!“

Nadechla se, aby odmítla, ale Michal se sklonil ještě níž a mávl rukou v netrpělivém gestu.

Chytila se ho, navzájem si sevřeli zápěstí.

Odněkud přiletěl šíp a zasáhl Michalova koně do zadní nohy. Zvíře zaržálo a trhlo sebou tak prudce, že jezdcův zadek sklouzl z hladké kůže sedla.

„Pozor!“ zvolala Juliana.

Padající mladík do ní vrazil a společně přistáli v trávě u cesty. Raněný kůň popoběhl a třmen škubl Michalovou nohou. Naštěstí mu byla holínka trochu velká a vyzula se – jak kůň utíkal, houpala se mu na boku.

„Sper to ďas!“ nadával Michal, zatímco se s Julianou snažili vstát. Kolem nich se míhali další uprchlíci – několika se podařilo přeplavat řeku a teď se škrábali na břeh a potáceli se k nedalekému lesu.

Mladík a zemanka utíkali za nimi – Michal s vrávoravými přískoky, protože z chodidla se mu postupně odmotávala onuce a překážela mu. V běhu znovu vytáhl pistoli. Jedna hlaveň selhala, ale zůstala nabitá a stačilo jen znovu nasypat prach na pánvičku. Alespoň v to doufal. Zuby odzátkoval prachovnici.

„Utíkej, Michale!“ otočila se k němu Juliana, když začal zaostávat. „Už jedou!“

Vrhl pohled přes rameno. Několik tureckých jezdců přejelo po mostě a vydalo se pobíjet uprchlíky na východním břehu.

Michal se zastavil, pustil prachovnici, natáhl kohoutek, namířil na nejbližšího jezdce a vystřelil.

Tentokrát pistole nezklamala – s rachotem vychrlila oheň a dým. Turek ale nespadl. Michal i přes vířící kouř viděl, že jezdec pobídl

koně. Pomstychtivě cenil zuby a v ruce svíral kopí s ratištěm vklíněným do podpaží.

„Utíkej, Michale!“ zaječela Juliana.

Chlapec ale věděl, že jezdci neunikne. Velmi rychle by ho dostihl a probodl zezadu.

Přehodil si kouřící pistoli do levačky a tasil šavli. Podobala se tureckým kiličům, měla širokou čepel a rozšířený konec s protiostřím. Mírně se přikrčil v kolenou a upřel zrak na rychle se blížící hrot kopí. Kristepane. Musí udeřit v pravou chvíli, jinak…

Kdesi za ním zarachotila salva výstřelů. Kulky zasypaly turecké jezdce na břehu. Jedna pleskla do hrudi Michalova protivníka. Muž se prudce zvrátil dozadu, přes koňský zadek a na zem, jen to žuchlo. Kopí neškodně upadlo do trávy. Michal uskočil před koněm a otočil se.

Juliana opodál něco křičela a oběma rukama mávala na jezdce, kteří se náhle vyřítili zpoza stromů a mířili po cestě k mostu. Polnice ostře zatroubila do útoku.

V čele šuranských husarů jeli Voronin a rytíř Urban. Kozák právě vystřelil z pušky, a přestože dlouhá hlaveň za jízdy divoce poskakovala, kulka osvobodila dalšího tureckého koně od břemene v sedle.

„Za Ježíše! Za království!“ vykřikl Tomáš Urban. Levou ruku měl v obinadle, ale dokázal v ní držet konec uzdy. V pravé dlani svíral šavli, a když s ní švihl, ve vzduchu se zatočila hlava v šišáku. Bezhlavý sipáhi v krvavém lijáku spadl z koně.

Husaři a Turci se srazili. Bojové pokřiky se slily do jediného ohlušujícího řevu, koně zaržáli, ocel zařinčela.

„Ponravy,“ cedil kapitán Motěšický přes zuby. „Odporné bezbožné ponravy!“

Skrz trhající se závoj kouře viděl, jak se po cestě od jihu valí další oddíly tureckých jezdců. Sipáhiové v přilbicích a kroužkových korazínech, ale i lehčeji odění deliové a bešliové z pohraničních provincií.

Kapitán zamžoural, aby vyhnal slzy z očí. Nevěděl, zda to způsobil štiplavý kouř, nebo bezmocný hněv. Ukázalo se, že vdova

Beličová a mladý Báthory měli pravdu; jejich zlé předtuchy se naplnily. Tím, že Motěšický přinutil civilisty odejít z pevnosti, je vydal napospas mohamedánským hrdlořezům. Jenže kdo mohl předvídat, že dorazí tak brzy a v takovém počtu, že udeří s tak prudkou krvelačnou silou?

Velitel pospíchal po udusaném hliněném ochozu za zády mušketýrů u střílen v kolové předprsni. Neúnavně pálili na nepřátele, kteří se rojili ve vylidněné vesnici. Na tuto vzdálenost jim však způsobovali jen zanedbatelné ztráty.

Srát na výčitky svědomí, opakoval si kapitán v duchu a přitom pevně svíral v dlani rukojeť šavle. *Později je utopím ve víně, teď na to není čas*.

„Rotmistře, hlášení!“ křikl na velitele střelců, když dorazil na severozápadní rondel.

„Jsou tady husaři, pane!“ narovnal se rotmistr Vrba.

„Urban?“

Rotmistr přikývl a ukázal na sever. „Uvázli na druhém břehu. Za mostem bojují s pohany. Jen Bůh ví, jestli se jim podaří probít do pevnosti.“

„Nepodaří, od jihu už obřezancům přicházejí posily,“ pohasl v Motěšickém plamínek naděje. „Dobíjejte! Rychle!“

„Pane? Hlavně jsou ještě horké a zbytky prachu…“

„Vytřete je ještě jednou! A nabít! Hněte sebou, v sázce jsou křesťanské životy!“

Obsluha děl jen poletovala kolem tří kolubrin. Dým z předchozích výstřelů se už povětšinou rozplynul, takže kapitán dohlédl na krvavou melu u mostu. Trochu se mu ulevilo, protože odsud to vypadalo, že útok Urbanových husarů spasil velkou část uprchlické kolony.

„Dýku,“ natáhl Motěšický ruku k Vrbovi.

Rotmistr mu podal náměrnou dýku, která měla na čepeli vyznačené dílky s čísly. Kapitán přešel k prostřední kolubrině – měla nejdelší hlaveň a největší kalibr – a přiložil hrot dýky k zadnímu žebrování. Pak začal točit kolečkem šroubu pod kovovým hroznem na konci děla.

Hlaveň, už tak mířící výrazně nahoru, se ještě o pár palců zvedla.

„Pane,“ pochopil Vrba kapitánův úmysl, „nejsem si jistý, jestli máme takový dostřel. Už jsme zkoušeli…“

„Zmije to zvládne," odsekl Motěšický. Tak říkali největšímu dělu. Kapitán přimhouřil jedno oko, druhým zkontroloval sklon hlavně podle dílků na dýce. Pak nástroj vrátil Vrbovi.

„Nastavte i ostatní děla. Honem!"

„Rozumím, pane."

„Nabít tříštivými. A načněte nový soudek s prachem, aby byl určitě suchý. Hněte sebou, nemáme moc času!"

„Neustupujte!" pobízel Tomáš Urban husary. Přes most neustále proudili Turci a šuranští jezdci museli chtě nechtě uvolnit dobyté pozice. „Probijeme se do pevnosti! Všemohoucí je na naší..."

Rytířův hlas odumřel v úsečném zachrčení. Juliana se ohlédla a uviděla, jak se Tomáš kymácí v sedle. Hrdlo mu prošpikoval turecký šíp – brada se bezvládně opřela o násadu s opeřením; hrot na tři palce vylezl ze šíje a okamžitě kolem něj vytryskla krev. Rytíř Urban pustil šavli a svezl se z koně, mezi bušící kopyta a spršky hlíny a krve.

„Bratře!" vykřikla Juliana a chtěla se k němu rozběhnout, ale cestu jí prudce zkřížil kůň.

Zvedla zrak a poznala Voronina. Hodil jí uzdu koně, kterého vedl za sebou. Zemanka ji chytila, ale podívala se na prázdné sedlo, jako by nechápala, co od ní kozák chce.

„Nasedejte! Michale, sem! Do sedla, musíme zmizet!"

„Můj bratr!" zasténala Juliana, ale když jí Voroninův kůň uvolnil výhled, uviděla nad Tomášem stát tureckého válečníka. Popadl ležícího rytíře za vlasy, trochu ho nadzvedl a zaťal mu šamšír do krku. Nepodařilo se mu oddělit hlavu na jeden úder, sekl tedy znovu a pak potřetí. Bezhlavý trup klesl do trávy. Turek se narovnal a s vítězoslavným výkřikem zvedl ukořistěnou hlavu. Krev se lila proudem.

Při pohledu do bratrovy náhle bezduché, ochablé tváře s pootevřenými ústy a očima v sloup Juliana srdceryvně, nesrozumitelně zaječela.

„Vezmi ji!" křikl Voronin na Michala a obrátil koně proti Turkovi. Ten zahodil Urbanovu hlavu a sevřel meč v obou dlaních. Kozák se rozmáchl šaškou, ale v poslední chvíli strhl koně přímo

na soupeře a chlap se zhroutil pod kopyta. S bolestným řevem se snažil vstát, ale Voronin obratně otočil koně, dojel k němu zezadu, sklonil se a zaťal mu šašku do zátylku. Skoro useknutá hlava spadla bradou na hrudník a krev vychrstla do výšky jako gejzír z horkého pramene.

Husaři se bili urputně, zuřivě, snažili se pomstít velitelovu smrt, ale všechno marně. Nepřátel neubývalo, právě naopak, za hlasitého dunění kopyt po mostě projížděli stále noví. Zbytky šuranské jízdy se nadobro obrátily na útěk.

Voronin se vrátil k Michalovi, který se snažil zlomenou Julianu dostat do sedla. Nedařilo se mu to, kůň frkal a střečkoval.

„Tisíc pekel, pospěšte si!“ osopil se na ně kozák. Kolem ucha mu zasvištěl šíp. Otočil se oním směrem a viděl, jak se k nim blíží další jezdci v šišácích. „Zaklepete tady botama!“

Michal konečně nasedl na koně a Juliana se vyškrábala za něj.

Na hradbách pevnosti znovu zahřměly kanóny. Voronin a Michal se ohlédli. Ze severozápadního rondelu se vyvalilo mračno kouře. Vzduch rozpáralo hrozivé, rychle sílící hvízdání.

„Pozor!“ vykřikl Voronin. Měl sokolí zrak a všiml si, jak se nad řekou mihlo něco černého.

Ze břehu na jejich straně řeky vyprskla hlína a trsy trávy. Železná koule poskočila a skutálela se mezi nohy tureckých koní.

„Niyáhá!“ zakvílel sipáhi, podle všeho velitel oddílu.

Koule vybuchla.

Smršť ohně, bláta, kamení a železných střepin smetla několik jezdců i s koňmi – kusy masa, pancířů a postrojů odletovaly do všech stran.

Střela z druhé šuranské kolubriny dopadla na louku před mostem a způsobila tam podobnou zkázu.

Třetí koule šlehla mezi jezdce na mostě. Zmrzačila dva koně, což ji skoro zastavilo – bouchla do krajního trámu na mostě a spadla do řeky. Kdyby měla prostou prachovou rozbušku, voda by ji zneškodnila. Odpalovala ji však zápalná šňůra.

Výbuch zvedl mohutný gejzír vody, ve vzduchu s bzučením rotovaly dřevěné třísky. Jeden z pilířů mostu praskl a celá konstrukce se ve střední části převážila na jednu stranu. Okovaná kopyta klouzala po dřevě, řičící koně padali do vody a jezdci s nimi, jeden přes druhého.

Most i oba břehy zahalily chuchvalce šedivého kouře. Ozýval se z nich zoufalý křik a ržání, tu a tam vybíhali ranění koně a potácely se siluety zmrzačených mužů.

Voronin a Michal s Julianou jeli na východ, okrajem lužního lesa za zbytky husarské jízdy. Zvířata nemuseli pobízet, hrůza ze zkázy u mostu je nesla jako zázračný vichr, kopyta se sotva dotýkala země.

Než jim les zakryl výhled na řeku a vodní hrad, Voronin se naposledy krátce ohlédl.

Posádka pevnosti pokračovala ve střelbě, ale vesnici na břehu zachránit nemohla. Požár se šířil, většinu slaměných a šindelových střech už polykaly plameny. Dým stoupal k obloze jako zlé znamení a výstraha pro všechen křesťanský lid, že se na něj valí pohanská pohroma.